

—Ποιόν;
Δέ μιλάει. Τό χέρι της προσπαθεί νά βρεῖ τὸ μανίκι τῆς γούνας τώρα.
—Τὸν ἀντρα μου.
Τὸ κεφάλι της εἶναι σκυμένο, τὰ μάγουλά της χλωμά. Ἐπὶ τέλους τὸ μανίκι βρέθηκε.
Φίλησα τὸ χέρι της.
—Καλὴ ἀντάμωση.
—Σὰς περιμένουμε.

Πῆγα· ὁ ἀντρας, ἕνας καλὸς καὶ ἐξυπνὸς ἄθρωπος, μὲ δέχτηκε ἀνοιχτόκαρδα. Μὲ κοίταζε λεύτερα στὸ πρόσωπο, μούσφιξε φιλικὰ τὸ χέρι... ἀλλὰ δὲν ξέρω γιατί' αἰστανόμουνε λίγο σὰ στενοχώρια. Μοῦ φάνηκε μάλιστα σὰ νὰ τὸ παρατήρησε καὶ σὰ νὰ θέλησε νὰ μοῦ δώσει θάρρος, σὰ νὰ θέλησε νὰ μοῦ πεῖ.
— Ἀγαπάτε τὴ γυναῖκα μου; Τὸ ξέρω. Καὶ μὴ πως μπορεῖ νὰ μὴ τὴν ἀγαπήσει κανεὶς; Ἔ! λοιπὸν, ἄς βλέπουμε τὰ πράματα ἀπλά.

Ἄλλὰ δὲν εἶπε τίποτα καὶ γλήγορα ἔφυγε γιὰ τὴν λέσχη.

Ὅτα μείναμε μόνοι, μοῦ εἶπε ἡ Βέρα Νικολάγεβνα μέσα σ' ἄλλες κουβέντες γιὰ ζητήματα τῆς μέρας.

— Πρέπει νὰ εἶστε φίλοι· ἔχει τόσο ἐμπιστευτικὰ μάτια, καταλαβαίνετε, ἐμπιστευτικὰ μάτια. Καὶ μὴ πως τολμάει κανεὶς νὰ βάλει σὲ λύπη μάτια ἐμπιστευτικὰ;

Μοῦ πρότεινε τὰ χέρια της ρίχνοντας πίσω τὸ λεπτὸ καὶ λυγρὸ κορμί της, κ' ἔτσι εἶταν κοντὰ μου καὶ μακριὰ μου μαζί. Πολλὲς φορές παρατήρησα μιὰ τέτλια κίνηση σὲ γυναῖκες τιμιώτατες, γλυκύτατες, ποὺ πολλὰ ὑποφέραν.

Χωρὶς νὰ βγάλω μιλιὰ, φίλησα τὰ χέρια της, τὰ χέρια μὲ τὸ λεπτὸ καὶ ἄσπρο δέριμα, ἔσφιξα τὰ τόσο εὐκίνητα δαχτυλάκια της ποὺ μέσα κοιμόντουσαν κάτι ξεχασμένες μελωδίες.

— Ἄς εἶμαστε ἀγνοί, ἄς εἶμαστε βγενικοί.

— Ναι... ἀγνοί... βγενικοί...

Καὶ καθόμουνα σ' ἕνα μαξιλάρι σιμὰ στὸ μεγάλο μακρὸ πιάνο καὶ ὥρες ὀλάκκιρες κοίταζα κι ἔκουγα τὰ χέρια τῆς φιλενάδας μου.

Κι οἱ μελωδίες ποὺ γλυκοκοιμόντουσαν στὰ δαχτυλά της ζυπνοῦσαν καὶ χυνόντουσαν στὴ μεγάλη σο-

βαρὴ καὶ σιωπηρὴ κάμαρά... Καὶ τὸ πρόσωπό της φωτιζόταν ἀπὸ κάποια ἐμπνευση καὶ ξεχωριστὴ ὀμορφιά.

Καὶ ἐπαίξε Grieg κ' ἔλεγε πὼς ἀφουγκράζεται κάποιο μεγαλόπρεπο καὶ χαρῶπο μουρμούρισμα τοῦ καιροῦ ποὺ φτάνει. Κ' ἐπαίξε Tchaikonsky κ' ἔλεγε πὼς παραπονιόταν γιὰ κάποια περασμένα ἀδικα καὶ γιομάτα πόνους. Κ' ἐπαίξε Chopin κ' οἱ καρδιές μας ξεπικιζόντουσαν, κοματιαζόντουσαν ἀπὸ κάποιο ἀγνωστο πάθος, ἀπὸ κάποια ἀνήκουστη λύπη.

Καὶ τέλιωνε τὸ κομάτι κ' ἔσκυβε τὸ κεφάλι της χωρὶς νὰ βγάλει τὰ χέρια της ἀπὸ τὰ κόκκαλα.

— Εὐχαριστῶ, Βέρα Νικολάγεβνα— ἔλεγα σιγαλά— καὶ ξανάρχιζε πάλι. Καὶ πάλι φαινόταν σὰ νὰ περιμένε τὸ μουρμουρητὸ τοῦ μελλούμενου καιροῦ, σὰ νὰ ἐκλαίγε τὰ γιομάτα θλίψης περασμένα, τοὺς πόνους καὶ τίς λύπες ποὺ ποτὲ δὲν εἶχαμε αἰστανθεῖ.

Καὶ τέλιωνε περιμένοντας τὸ αὐχαριστῶ μου, τὰ παϊνέματά μου...

Καμιά φορὰ τῆς διαβάζα κανένα βιβλίον· κείνη ἄκουγε. Καμιά φορὰ τῆς ἔλεγα· οἱ ἄθρωποι εἶναι ἔρμει, περνοῦν τὰ νιάτα, θέλει πολὺ καιρὸ νὰ μαραθεῖ τὸ χαμολούλουδο, εἶναι λιγιστὸ τ' ὠραῖο στὴ γῆ! Μὰ γλήγορα θὰ ρθοῦν τὰ κρύα, θὰ φτάσουν τὰ γέραματα, οἱ μακριές ἀρρώστειες... ὦ νιάτα! εἴσατε ὠραῖα, εἴσατε θαυμάσια!

— Ὅχι ἄσ! μὴ λές τέτλια λόγια! — ἀπαντοῦσε σιγαλά καὶ σκέπαζε τὰ μάτια της μὲ τὰ χέρια της — Τὸν ἀγαπῶ! τὸ ξέρετε. Εἶναι τόσο καλὸς, τόσο γλυκός. Εἶναι δημιουργημὰ δικό μου, εἶναι παιδί μου...

Καὶ τὸ βραδί, στίς δέκα σωστὰ ὅταν ἔφευγα, μὲ ρωτοῦσε σιγὰ καὶ φιλικὰ.

— Ἔχετε κάποιο πόνο; καὶ μοῦ εἶδνε τὰ δύο της χέρια καὶ σὰν πάντα ἔριχνε πίσω τὸ σῶμα της. Ἄλλὰ μιὰ φορὰ τὴν ἀγκάλιασα.

Κατέβασε τὰ μαστοφύλλα της, κι ἀμέσως γένηκε σοβαρὴ κι αὐστηρά. Ἐφυγε χωρὶς νὰ μοῦ πεῖ καληνύχτα καὶ σὰν ξαναταμωθήκαμε τὴν ἄλλη μέρα μοῦ εἶπε πὼς τέτλια πράματα δὲν τῆς ἀρέσουν καὶ ὅτι δὲν πρέπει, δὲν πρέπει νὰ ξαναγίνουν.

Καὶ δὲν ξανάγιναν. Οἱ τρεῖς μας— ἐκείνη, ἐγὼ καὶ ὁ ἀντρας της— μείνανε δεμένοι ἀπ' τὴν πιὸ στενὴν φιλία... Ἄλλὰ...

Ἀπὸ βραδί σὲ βραδί ἐπαναλαβαινότουσαν τὰ σι-

γαλά δειλινὰ μὲ τὸν Grieg, τὸν Tchaikonsky τὸ Chopin καὶ οἱ φιλικὲς εἰρηνικὲς κουβέντες μας — ἐκείνη, ἐγὼ καὶ ὁ ἀντρας της — ... Καὶ τὰ γλυκὰ καὶ ἐμπιστευτικὰ μάτια τοῦ Πιότρ Ἀλεξάντροβιτς πάντα φαινότουσαν σὰ νὰ συχωροῦσαν, νὰ συμπαθοῦσαν καὶ νὰ λένε:

— Ἄς εἶμαστε ἀπλοί.

Καὶ γύρευα μὲς στὴν καρδιά μου νὰ βρῶ λόγια φιλίας γι' αὐτόν, μὰ τοῦ κάκου. Χαμόγελοῦσα μὲ ὅλη τὴ δύναμή μου. Μάλιστα κάποτε μοῦ ῥχότανε νὰ τοῦ τὰ μολογήσω ὅλα. ἀλλὰ... ὦ ἄς ὑπῆρχε τίποτα νὰ μιλήσω!

Δὲν ὑπῆρχε τίποτα. Καὶ μοῦ δώσανε νὰ καταλάβω πὼς ποτὲ δὲ θὰ ὑπάρχει τίποτα. Καὶ δὲν εἶχα διόλου ἐλπίδες, δὲν εἶχα ὄνειρα, δὲ λαχταροῦσα τίποτα.

Καὶ περνοῦσαν οἱ μέρες χρωματισμένες ἀπ' τίς μελωδίες ποὺ κείνη δημιουργοῦσε, σήμερα γαλανές, ἔπειτα πρασινωπές, ἐπὶ τέλους ροδοχρώματες καὶ μέρα μὲ τὴ μέρα πιὸ φανταχτερές.

Στὰ τέλη τοῦ Νοέμβρη ἀρρώστησε ἀπὸ ἕνα λαφρὸ κρυολόγημα. Ἄλλὰ μὲ ὅλα αὐτὰ ἀναγκάστηκε νὰ περάσει μιὰ βδομάδα ἀλάκαιρη κλεισμένη στὴν κάμαρά της καὶ δὲν τὴν εἶδα ὅλον αὐτὸν τὸν καιρὸ.

Κ' ἔξαφνα ἕνα βραδί χιονιστερό, ἦρθε σὲ μένα, στὸ δωμάτιο ποὺ καθόμουνα. Εἶταν ἡ πρώτη φορὰ ποὺ ῥχότανε, φυσικὰ δὲν τὴν περιμένα καθόλου, ἀλλὰ σήμερα ὅταν θυμάμαι κείνη τὴ βραδιά μοῦ φάνηκε πὼς ἤξερα, πὼς εἶμουνα βέβαιος ὅτι θὰ βρεθεῖ. Γι' αὐτὸ βρέθηκα σπῆτι σὲ ὦρα ποὺ ἄλλοτε ποτὲ δὲν εἶμουν, γι' αὐτὸ εἶχα συγυρῆσει τὴν κάμαρά μου, εἶχα βάλει σὲ τάξη τὰ χαρτιά καὶ τὰ βιβλία μου ποὺ εἶτανε σκορπισμένα σὰ τραπέζια, στίς πολυθρόνες, στὸν καναπέ, γι' αὐτὸ...

Χτύπησε τὴν πόρτα, μπῆκε, μούσφιξε τὸ χέρι, κάθησε στὸν καναπέ καὶ ἄρχισε ἀμέσως.

— Ἦρθα νὰ σὰς πῶ, πὼς... πὼς στραβωνόμαστε στὴ ζωὴ μας ἐνὸς ὑπάρχει καποὺ μιὰ εὐτυχία... μιὰ εὐτυχία ἀληθινή... Ναι, ὑπάρχει μιὰ εὐτυχία καινούργια, δημιουργικὴ.

Φίλησα τὸ χέρι της, ἡ πιὸ σωστὰ τὸ μανσόν της. Ναι, τὸ μανσόν, τώρα τὸ θυμοῦμαι καλά... Καὶ ἄρχισα νὰ λέω κ' ἐγὼ, νὰ λέω... νὰ προφέρω

ΘΕΣΣΑΛΙΚΑ ΔΗΓΗΜΑΤΑ

Η ΑΣΠΡΗ ΓΕΝΙΑ

(Ἡ ἀρχὴ τοῦ στὸ περασμένο φύλλο).

«Οἱ μέρες εἶταν κουκουλωμένες κι ὁ πρασινωκίτρινος κάμπος ἤσκιανε καὶ μαθροφοροῦσε. Πίσω ἀπὸ τὰ θαμπωμένα σύγγεφα ὁ γῆλιος ἄπλωνε πιὸ φαρδιά σὰ μιὰ φλογισμένη μπάρκα. Ἐνα κρύφιο γαργάλισμα ἄγγιζε τὸ κορμί μου ἀστόχαστα καὶ περπατοῦσα μονάχη μου σὰν τὴν πλανημένη γελάδα, χωρὶς νὰ ξέρω τί ἔχω. Τὰ μαλλιά μου εἶταν τόσο μακριὰ ποὺ ἔφταναν ὡς τίς στέρνες καὶ γίνονταν στὴν ἄκρια μιὰ μεταξένια φούντα· σὰ φυσοῦσε ὁ ἀγέρας, ἔχυνε κάποιο κρυφὸ καὶ γλυκὸ παράπονο ἢ φούντα. Τὰ γόνιμα χωράφια ἔβγαζαν μιὰ μυροδιὰ μαλακιά κι ἀνακατωμένη πού, σὰν τὴ μύριζα, θαροῦσα πὼς εἶμαν ἢ ἴδια ἐγὼ. Ἡ μάννα μου ἄνωγ ψήλωνε

μακριάθε σὲ κανέναν ὄχτο σὰν τὸ μαθρο κοράκι, καμπύλωνε στὸ στόμα τίς ἀπαλάμες σὰ χουνὶ καὶ χούγιαζε· «Ὀὐ... Φῶτω ξεπατωμένη, ποῦ τρύπωσες πάλι, μωρή, καὶ δὲ φαίνεσαι πουθενά;... Ὀὐου!... Σβαρνιάρη!...» — Μὰ ἐγὼ σκάλωνα γλήγορα σὲ καμιά λέφκα χνουδάτη ποὺ τὰ πούπουλα της κουκούλωναν τὰ μαλλιά μου ἢ κρύβουμαν πίσω ἀπ' τίς ἀνθισμένες βουζιές καὶ τὰ μάτια μου κολυμπούσανε σὰ δάκρια, χωρὶς νὰ πονῶ διόλου. Μοναχὰ σὰ σουρουπώματα ἔτρεχα κ' ἐγὼ κοντὰ σὰ δαμάλια ποὺ τὰ βοσκοῦσε ὁ νιὸς γελαδάρης καὶ ζέκοβα μπροστὰ στὸ σπῆτι μου τίς δικές μου μουσικίδες. Ὑστερα μὲσφιγγε ἀφτὸς τὸ χέρι καὶ τρύπωνα μέσα ζαλισμένη καὶ μὲ τὸ κεφάλι κρεμασμένο κάτου».

«Τὰστέρια δὲν εἶχαν ἀνάψει ἀκόμα καὶ ἡ μάννα μου μὲ ξεπροβοδοῦσε νὰ πάω ψωμί στὴν καλύβα τοῦ ἀδερφοῦ μου ποὺ φίλαγε τὰμπέλια. Εἶταν ἡ καρδιά τοῦ θέρου, μὰ τὰπόγιομα εἶχε πιάσει μιὰ νεροποντὴ καὶ τώρα ξάνοιγα μακριάθε στὸν κάμπο λίγα βόδια μουσκεμένα νὰ τρῶν ἀκόμα σκυφτὰ τὸ κίτρινο καὶ βρεμένο χορτάρι. Δὲν εἶχα περάσει τὰ δώδεκα χρόνια καὶ σκιαζοῦμαν ὀλοένα, σὰν κοιτοῦσα τριγύρω τὰ δέντρα ποὺ μαθρολογοῦσαν μὲ τὴ νύχτα.

Στὸ γόρισμα ἔαστοχοῦμαν κοντὰ στίς κωλοφωτιές ποὺ γλήγορα καὶ τὸ ματι μου τίς ἔγλεπε στὸν ἀέρα γιὰ λίγο νάφινουνε μιὰ γραμμὴ χρυσαφένια καὶ μακριὰ. Ἐνας ἤσκιος σάλεψε τότες μέσα στὸ διπλανὸ χαντάκι· κι ὁ νιὸς γελαδάρης μὲνεβε σιγαλά καὶ γλυκά. «— Ἐλα στὸ μπουστάνι μου, Φῶτω, ἔλα νὰ σὲ φιλέψω ποτόνια...». — «Νύχτωσε τώρα καὶ θὰ μὲ μαλώσει ἡ μάννα μου. Δὲ χασομερῶ». — «Εἶναι θροφανά καὶ δροσάτα· ἔλα καὶ θὰ μετανοιώσεις...». Καὶ μὲ τραβοῦσε ἀπὸ τὸ χέρι μὲ τὸ στανιό. Ἐνοιωθα μιὰ κρυφὴ φλόγα νὰ καίει τὰ μάγουλά μου, τὰ γόνα μου τρεμοῦλιαζαν καὶ σκόνταβα ὀλοένα σαστισμένη μὲς τὰ ὀργώματα, μὰ λαλιά δὲ μποροῦσα νὰ βγάλω ἀπὸ τὸ στεγνωμένο μου στόμα, γιὰτὶ ἡ γλώσσα μου εἶχε δεθεῖ. Ὁ γερός λεβέντης μοῦ ζυποῦσε τώρα τώρα τὸ νόμο καὶ τὴν ἀμασκάλη μὲ τὰ δαχτυλία του κ' ἔτσι μὲ σβαρνοῦσε μὲς τὸ μπουστάνι σὰν ἕνα πεισματωμένο βιτούλι· καὶ κάθε λίγο ἔσκυβε καὶ μὲ κοιτοῦσε μὲ τὰ φλογερά του μάτια σὰ νὰ ἤθελε νὰ μὲ ροφήσει. Τὸ φαγωμένο φεγγάρι ἀστραφτε μεσδυρανὶς πανώριο κι ὀλόγυρα τὰ χοντρά καρπούζια οὔρμαζαν καὶ κριτσινοῦσαν σὰ νάσπαζαν γυαλιά. Εἶχε βγάλει τὸ μάθρο σκουτί του καὶ τὸ χτύπησε χάμου. α—Στρώσου τώρα ἐδῶ,

μακριές φράσεις που δεν είχαν καμιά σημασία, μου φαίνεται πως δεν έλεγα τίποτα καινούργιο....

—Πρόδωσες τόν άντρα σου, Βέρα. Αύπησες τὰ μπιστευτικά μάτια.

—Έτσι έπρεπε να γίνει. Μια φορά μοναχά, μια μόνη φορά σ' άλλη μου τή ζωή, θέλησα τήν εύτυχία μου και τή δική σου, ως είναι και για μια μόνη ώρα. Και τήν έχουμε τώρα. Για δες: ή ματιά μου άνοιγεται, τó πρόσωπό μου είναι γιομάτο χαρά.

Και τήν κοίταξα μέσ' στα καθάρια της μάτια και τήν πίστεψα και τήν έννοιωσα. Και καταλάβαινα ότι αυτό ποτές δε θα ξαναγενεϊ.

—Και θα κοιτάξεις τόν άντρα με αυτά τὰ ίδια μάτια;

—Ναι! τόν αγαπώ! Τό ξέρεις. Και δε θα μάθει τίποτα ποτές, γιατί αν θα μάθαινε θα ήθελε άμέσως να με συχωρέσει και τότε θα γινότανε γελοϊός. Γιατί δεν υπάρχει τίποτα που να έχει ανάγκη από συχώρηση.

—Δεν πρέπει, όχι, Βέρα, να μάθει τίποτα.

Μου είχε γυρίσει τήν πλάτη κ' έβαζε μπρός στον καθρέφτη μια χτένα στα μαλλιά της. Πώς πηγαίνει μια τέτοια κίνηση στις καλοσώματες γυναίκες!

—Δεν υπάρχει άμαρτία κει που δεν αίστάνεται κανείς μετάνοια. Μπορεί να μετανοιώσεις για κείνο που άμα ρθει ή ώρα σου τó παίρνεις; Παίρνεις από τήν ύπαρξη τή μοναδική στιγμή, τή στιγμή που είναι τó κέντρο, που είναι ή έξοδος, γύρω σ' αυτήν γυρίζει κύκλος από μέρες και νύχτες, ή κύκλος τής ζωής. Και υπάρχει τέτια στιγμή, τέτιο κέντρο, τέτιος έξοδος, ναι, πρέπει να υπάρχει σε κάθε ανθρώπινη ζωή. Μόνο δεν μπερδέβεται πάντα με τήν άλλη στιγμή, με τó κέντρο μιας άλλης ζωής. μα όταν ένώνονται, όταν συμπέφτουν, τότε ή' άρμονία είναι τέλεια, τότε μαζί φτερουγίζουν σε μια μελωδία, σ' ένα τραγούδι, σ' έναν ύμνον μοναδικό, όπως φτερουγίσαμε μεϊς σήμερα για πρώτη και τελευταία φορά... όχι δε θα ξαναγίνει... Μα φτάνει... σε χαιρετάω... Αύριο σ'ας περιμένω... Φτάνει, φτάνει...

—Τέλιως;

Με κοίταζε άυστηρά.

—Είμαι παντρεμένη, αγαπάω τόν άντρα μου. Τό ξέρετε καλά... Μη με συνοδέβετε... λοιπόν άβριο σ'ας περιμένω.

Κ' έφυγε.

Και να πάλε, κάθε βράδι κάθουμαι σιμά της στο πιάνο και κοιτάζω κ' άκούω να ζυπνζν τὰ δάχτυλά της οι κοιμισμένες μελωδίες. Έπειτα οι τρεις μας κουβεντιάζουμε φιλικά, ήσυχα, εκείνη, εγώ και ή άντρας της με τὰ μάτια του πάντα γλυκά, πάντα έμπιστευτικά, σά να θέλουν να πούν:

«Άς είμαστε άπλοϊ».

Και όταν χτυπούν δέκα, σηκώνουμαι, μου δίνει τὰ δυό της χέρια ρίχνοντας πίσω τó σώμα της δλάκαιρο, και είναι τόσο κοντά μου και είναι τόσο μακριά... Και φιλώ τó άσπρο δέρμα της και σφίγγω πάνω στα μάτια μου τὰ λεπτά και μικρά δάχτυλα που μέσα κοιμούνται οι ξεχασμένες μελωδίες... Και θυμάμαι κείνο τó χιονιστερό βράδι του Νοέβρη, τó μοναδικό μας τραγούδι, τόν ύμνο μας προς τήν εύτυχία και τή νιότη... που ποτέ δε θα ξαναγίνει.

Και φεύγω....

Κ' έτσι από βράδι σε βράδι ...

Μόσκα 1901—1905.

Μ. ΛΥΚΙΑΡΔΟΠΟΥΛΟΣ

ΕΣΥ ΠΑΡΘΕΝΑ, ΕΣΥ...

Σε μίαν άλάκαιρη Άνατολική όμορφη

Μέσα στη γή παντοιωιά
θα έμεινε κρυμμένο
τ' άτιμητο λιθάρι
κι άλυσο ή χρυσή,
και στα νερά τὰ σκοτεινά
της θάλασσας χωσμένο
τ' άγνό μαργαριτάρι,
αν έλειπες έσύ.

Τα άνθη δενά είτανε
εις τὰ βουνά χοιτάρι,
στις ρεματιές θαμμένα,
στο λόγγο τó δασύ,
έαν έδώ δεν είχανε
χεράκι να τὰ πάρη.

τά σιήθη τὰ παρθένα,
αν δεν είσουν έσύ.

Χαρά και γέλιο δάλειπε
και ή καρδιά πηγμένη
να τήν κυπούν τὰ κύματα
σαν τó έρημο νησί,
κ' ή λύρα μου δε δάβρισκε
έν' αίστημα ή καημένη
τόσα γλυκά λαλήματα
αν δεν τ'όδινες σύ,
Έσύ παρθένα, έσύ.

ΣΠΥΡΟΣ Ι. ΠΕΡΟΥΛΗΣ

ΝΗΣΙΩΤΙΚΑ ΔΗΓΗΜΑΤΑ

VI

ΤΟ ΒΑΠΟΡΙ

Μέσ' από τὰ κρουσταλλογάλανα του πελάου ούρανοθέμελα πολλές φορές οι νησιώτες τόν είδαν να βγαίνει τόν κατάμαυρο τόν καπνό.

Μα πρώτος τότε πρωτόειδε στο ξάγναντο νησάκι μας, πέρα κατό τó Μηρτώο, δεξιά και πέρ' από τήν Παπαπόλα, τó λειβαδόνησο, πρώτος τότε πρωτόειδεν ή μπαρμπα-Λινάρδος, ή πρωτομάστορης, καθήμενος προς τὰ σκαλοπάτια του Φαναριού του Λιμανιού, να πάρει λίγη άνάσα, στο γραιγαλάκι άγνάντια, καταϊδρωμένος, δλήμερα κάτου από τόν ήλιο βγάζοντας άχνάρια, για να σκαρώσει τó τρεχαντήρι του γαμπρού του—του έχτου γαμπρού του—που τότεζε προικιό, άσπρο, ξαρμάτωτο...

Πρώτος τότε πρωτόειδε στο ξάγναντο νησάκι μας τó μαύρο, τόν κατάμαυρο καπνόν ή Μπαρμπα-Λινάρδος ή πρωτομάστορης του ταρσανά.

Και φόρεσε τὰ ματογυάλια του και έβαλε τó χέρι του, ύστερις τὰ δυό του χέρια, τή μια παλάμη σιμά στην άλλη, πάνω από τὰ ματόφρυδά του τὰ πυκνά και σαν του ξαφρισμένου δυσιδαίμενα, που, μεσάνυχτα, άντικρύζει στού στρογγυλοφέγγαρου τή φεγγαβολή κάτι σαν κυπαρισσού κορμωστασιά νένε-

χρυσό μου νυχτοπούλι...—». Έγώ χαλίπων κ' έσβυνα: «—Άσε με είμαι μικρή άκόμα...Είμαι μικρή άκόμα, να χαρείς τὰ μάτια σου, όσε με...». — «Μη μ' άρνιέσαι τώρα... Κανένας δε μας γλέπει, Φώτω...», μου άνάσαινε μέσα σταφτι και μου ροφούσε τὰ μάγουλα με τὰ ξεφλουδισμένα χειλία του τόσο που κίνησαν αίμα. «—Όχι...όχι...δε θέλω... Θα με μαλώσουνε στο σπίτι... Η μάνα μου θα με φορήσει στο ξύλο... Άργιασα πολύ...»—«Σώπα!... Θα μ'ς άκούσουν και θα ντροπιαστείς... Λούφαζε μοσκάρι μου...». Τά πουλιά κόβουνταν τότες άπ' τó κελάθημα και οι μπακακίοι σε μια μπάρα παραπέρα τραγουδοΰσαν και χαιρούνταν».

«Στόν παγανό τόν κάμπο τὰ σπαρτά είχαν ξεσταχιάσει και μαζωναν γάλα και φούσκωναν μέρα με τή μέρα. Είλυνα τὰ μαλλιά μου κ' έτρεχα με τις άλλες χωριατοπούλες στα σύνορα των χωραφιών που άνοιγαν τὰ μονοπάτια και γυλιόμην άναμένη και κόκκινη σαν τó σκασμένο ρόιδο. Τά βυζιά μου είταν πετρωμένα και τó κορμί μου άρχινοΰσε να μεστώνει τόσο που κάθε ώρα ξεθιλόκωνα τó στενό μου φουστάνι για να μη σκιστεί γύρω στα κόρφια μου. «—Κοίτα, καλέ, τή Φώτω πόσο γλήγορα πβύ μεγά-

λωσει!...—Κουκουναρι θάν τή θρέφει ή μάνα της...—Ψήλωσε κι άπλωσε γοφούς σαν καμιά γυναίκα γκαστρωμένη...—Φτύστε την, μωρή, φτύστε την να μην άθασκαθει!...—Σκόρδο να τής κρεμάσουμε τής προκομένης!...—», θαμιαίνονταν οι άμελέτητες κοπέλλες. Τά μάτια μου χάνονταν και κλειούσαν από τὰ λιγωμένα γέλια μου κ' έπειτα ξερίζωνα στον άέρα κανένα στάχι με τὰ δόντια και τó μασούσα με λύσσα. Εάφνου μέγαναν από τὰ μάτια κ' έγώ μπουσουλούσα με τὰ τέσσερα και τρύπωνα άνάμεσα στις καλαμιές συλλοσημένη και θολή. Κάποτες διάβαιναν από κοντά μου και νοιάζονταν για μένα: «—Μιά προξενήτρα κόνεβε προφές στο σπίτι του Νικόλα... Λένε πως τή θέλει ένας τσέλιγκας άπ' τó Ζητούνι... Θε μου, ώσπου ναϊ ξακουσμένη!...», έλεγε ή Παγούνα. «—Τώρα πρωτοφανερώνεται στη χώρα τέτια κοπέλλα... Τά μαλλιά της γυαλίζουνε και φέγγουν σά χρυσάφι και δυό κίτρα λές κρατάει στα στήθια της κρυμένα... Ποιός θαξιώθει να βάλει χέρι πάνω της;...», έκρενε κλαφτά μια γειτονοπούλα, ή Κορίνα. «—Η μαλιά της φεγγαρίζονταν και ξόρκιζε ζωθιές... Όλα τὰ μάγια τήν έπιασαν, μα δε θα χαρεί πολύ τή νιότη... Μιά τσιγκάνα γυαλιά τής είδειχε τήν περασμένη βδομάδα τή μοίρα κι

άλλη μια είχε στρώσει τó παλιό σακί της γάμω, κόντηνε τó ψηλό κορμί και σταβροπόδι καθούμενη άγγιζε με τὰ μάβρα δαχτύλια της ένα ντέφι κοκαλένιο... Έλεγε πως δε θα καρπώσει έδώ ή Φώτω, μα ή τύχη της είναι στον ουρανό ψηλά... Καρακάξα μακρionόρου, ξύλα να χώσει μες στα ξηπνά τὰ μάτια της...», σαλιάριζε μια νιόπαντη γυναίκα που είχε ζυγώσει τώρα στερνά ζαλικωμένη γρασίδι. Σά γυρνούσα σπίτι με τó σκοτάδι, μαντάλωνα τήν πλουμισμένη μου κάμαρα κ' έπεφτα τάπίστομα σε μια ύάθα λυωμένη που βαστούσε με ραφές και κουρέλια. Μέπιανε τó παράπονο, ή άνάσα μου πνίγονταν κ' είμαν μια χολοσκασμένη. Έκλαιγα, έκλαιγα μοναχή μου σαν τó γκιώνη και τó χώμα κάτου μούσκεβε σαν από βρύση. Όξω στο γκιότι ή μάνα μου άρμήνεβε τόν πατέρα: «—Όχι, να μην τó βγάλουμε άπ' τó χωριό τó κορίτσι... Δε θέλω να τó δώσουμε στα ξένα... Κάλιο έδώ μ' έναν κασιδιάρη, πέρια μακριά με νοικοκύρη... Τήν πονεί ή καρδούλα μου...» — «Η Φώτω έγινε πια τώρα... Δεν είναι για να καρτερούμε... Πρέπει να τήν προφτάσουμε να μην πάει και τόν έβρει μοναχιά της τόν άντρα... Δεν είδες που δεν τή βολάει τó σπίτι;...» «Με τὰ ρούχα που φοράει τή θέλουν. Μου προξενούν τó χιονάτο

ΘΕΑΤΡΙΚΑ

Ο ΜΑΡΚΗΣΙΟΣ ΠΡΙΟΛΑ

Από τα περίεργα εκείνα έργα που τόσο συχνά μας έρχονται απ' το Παρίσι συντροφωμένα με τη φήμη της μεγάλης φιλολογικής αξίας είναι και ο «Μαρκήσιος Πριολά». Έμεις όμως εδώ σχεδόν ποτέ δεν μπορούσαμε να καταλάβουμε το ιδιότροπο αυτό πνεύμα των Γάλλων που τους οδηγεί στην τεχνική τους έχτιση. Καταντά έτσι να πιστεύει κανείς στους λένε πως ή επιτυχία ενός δραματικού έργου στη Γαλλία — κι' αυτού ακόμα του κάπως ξεχωριστού Lavedan — δεν είναι πάντα απόδειξη της αληθινής του αξίας. Είναι πια γνωστός ο Πριολά στην Αθήνα κι' απ' τη παράσταση του Λεμπάρζυ που τόσα πράγματα καταφέρει να κρύβη με την Τέχνη του, ώστε κάθε λόγος πλατύτερος εδώ για το έργο να περισσεύη. Παρατήρησες πάλι να κάνουμε άπάνω στο δράμα δεν αξίζει, αφού καθένας που το βλέπει μπορεί λαμπρά μοναχός του να καταλάβη πόσο μικρής αξίας είναι το έργο. Τουτό όμως πρέπει να σημειώσουμε ότι ο τοπικός του χρωματισμός το άδικει φοβερά όταν παίζεται σε ξένη σκηνή, και μάλιστα με τόση έλλειψη αξιόπρεπης παρουσίας. Ακόμα ότι ο κομψός κι' έξυπνος διάλογός του δύσκολα ξαναφέρεται σ' άλλη γλώσσα. Κ' ίσια ίσια νομίζω ότι ο μεταφραστής του κ. Τσοκόπουλος δεν είναι και τόσων επαίνων άξιος. (Βλέπε «Έστία» Δευτέρας). Μπορούσε πολύ καλύτερα να μεταφράση, αν προτιμούσε, άλλη γλώσσα, κι' άλλο στίλ, κι' έχι την αλύγιστη αυτή φρασεολογία που ούτε χάρη έχει ούτε τους χρωματισμούς του διαλόγου μας δίνει. Γι' αυτό ίσως κι' ο κ. Βονασέρας όταν στην πρώτη πράξη χειρονομώντας απάγγελνε το φιλιππικό του προς τις γυναίκες έμοιαζε περισσότερο ρήτορα άπάνω στο βήμα της Βουλής με λόγο γεμάτο ρητορικά σχήματα, παρά έναν κουρασμένο απ' τη ζωή άνθρωπο, ένα μπλαζέ που ζαπλωμένος σε κάνα σοφά μιλάει άφελέστατα για τον κόσμο, άνάμεσα σε δυο ρουφηζιές καπνού. Και βρήκα πολύ πιτυχημένη την ιδέα κάπιου θεατή που χαρακτήρισε το έργο κοινοβουλευτικό αφού βαρέθηκε πια ν' άκούη τη ρητορική φιλοσοφία του Πριολά που τη βοηθούσε τόσο πολύ ή όλη γο μακαρονική μετάφραση, κι' ή περιπατητική υπόκριση του κ. Βονασέρα. Κι' όμως ο κ. Βονασέρας εί-

βαίνει στού αίθερα τὰ πλάτια, έτσι τὸ κορμί του ἀνασηκώθηκε σύσσωμο τρέμοντα, καὶ κοιτάζει ὁ γέρο πρωτομάστορας, κοιτάζει, καὶ ἡ ὄψη του αὐθύνει καὶ οἱ τρίχες του φρίσσουν....

Τί νὰ εἶναι μέσ' ἀπὸ τὸ οὐρανὸ μέλο ἐκεῖνο ὁ καπνός, ὁ κατάμυρος καπνός;

*

Καὶ ἀνεβαίνει, ἔτσι ζετυλίγοντας τὸ καπνόκορμο εἶναι τοῦ ἀτέλειωτο: καὶ, λές, πὼς κάτι στὴ βαθυγάλανη σκίπη τοῦ οὐρανοῦ ἀνοίγει καὶ δέχεται τὸ ζετύλιγμά του καὶ πάλι καὶ πάλι ζετυλίγεται...

— «Α, εἶναι Τελώνιο... ἂν δὲν ἔπιασεν δλάκαρη φρεγάτα φωτιά... βέβαια φωτιά... Μὰ εἶναι τελώνιο· καπνός ὁ Δαίμονας· ἴσιος, ἴσιος καὶ μαυρόψηλος δὲ σκορπιέται· εἶναι δ...»

Καὶ ὁ καπνός τρέχει· φεύγει κατὰ τὸ γραῖγο· καὶ πάει, ὀλοένα τρέχει...

Καὶ ὁ ἀγέρας ἐναντίας· καὶ προγαλός ὅσο δὲν παίρνει... Πὼς πάει;

Κα: τοῦρχεται τοῦ γέρο-Λινάρδου κατ: σὺν κρύος ἴδρωτας. Θέλει νὰ σταυροκοπηθεῖ. Δὲν μπορεῖ νὰ πάει μήτε ἀνάσα· δοκιμάζει νὰ σηκώσει τὸ πόδι του· νὰ κατεβάσει τὸ χέρι του· νὰ δέσει τὰ τρία του δάχτυλα· τίποτε· σὺν ἀπολιθωμένον· τρέμει· λίγο ἀκόμη πέφτει χάρμου...

*

Τὴν ἄλλη τὴν ἡμέρα ὄλο: στὸ νησί κλαίγοντας τὸν πρωτομάστορα τοῦ ταρσανᾶ, ἐκείθεν, λές, τοῦ νησιοῦ τὴν Εὐτυχία, πού ὁ ἀτμός ἐπῆρε, τὴν ἰσαβάωσε στοῦ τσακισμένου τοῦ ἀρμένου τὸ ἐρημαγμένο τὸ παννί, καὶ τὴν ἔθαψε, τὴν ἔθαψε βαθειὰ στὸ λιμανάκι, τὸ πανέρημο πιά λιμανάκι τοῦ κακόμοιρου τοῦ νησιοῦ μας.

Ἔβγαλε τὸ πρῶτο Βαπτέρι.

Ἐπέστες. ΓΙΑΝΝΗΣ ΠΕΡΓΙΑΛΙΤΗΣ

Ἐκεῖνος: «Τὸν μὴν' αὐτὸ εἶχε λάβει καλέσματα τὸ λιγώτερο σὲ τρεῖς γάμους».

Ἐκεῖνη: «Τί ὄραϊα! Μὰ δὲ σοῦ φαίνεται παράξενο νὰ λαβαίνης τόσο πολλὰ καὶ νὰ μὴ στέλνης κ' ἐσὺ κανένα»;

λαιμό της καὶ τὰ μάτια πού σφάζουν...» — «Τῆς ἔχω τάξει δυὸ στριφάδια κ' ἐνιά μονούχια κ' ἕνα σιούτο γίδι... Τὰ στεφάνια της νῆσαι στεριωμένα μόνο!... Ζύγιαζα στὸ μυαλό μου τὰ πράγματα πάκουγα καὶ παραξενέβουμαν πὼς γίνονταν τόσος λόγος γιὰ μένα πού λογάριζα νῆμαι ἕνα χορταράκι πιότερο μέσ' στὸν κάμπο με τάρφινητα βοτάνια...».

«Ἐνας νιός μαραζάρης πού γύριζε τὰ μεσάνυχτα με τὴν ψεροπούλα στὴ Σαλαμπριά ἀναστένανε τρανταχτὰ πού βόγγησαν οἱ παλιές κουφάλες ὀλόγυρα καὶ τέτια λόγια μούπε κάπια κονταβγή χυνοπωριάτικη. «—Εἶναι ρόδα προφαντὰ κ' εἶναι ρόδα ἄλικα πού πέρα στὸν ἀνήλιο τόπο τὰ φυλάει μιὰ Δρακόντισσα με τὰ κρύφια μάγια της καὶ με τὴν πάχνη τὰ ποτίζει... Γιὰ τὴν ἀγάπη σου, πουλί μου, θὰ πάω νὰν τὰ κόψω καὶ νὰ τὰ μαδήσω, σὺν περνᾶς στὸ δρόμο...». Κ' ἐγὼ ξεκαρδίζουμαν στὰ γέλια κ' ἔτρεμα σὺν τὸ φυλλολέμονο...».

«Ἐνα χειμῶνα — δέκα καλοκαίρια τώρα γιόρτασεν ὁ κάμπος κάτου — ἤρθαν καὶ με πῆραν σὺν καμιά καταφρονεμένη δούλα πάνου στάγριοβούνι γιὰ νὰ γένω μυλωνοῦ. Τὰ χωράφια εἶταν παχιασμένα κι ὁ-

λος ὁ κάμπος σκοτεινιασμένος. Οἱ κοπριές ἄχνιζαν μπροστὰ στὰ σπιτοκάλυβα κ' οἱ ἀγελάδες μαρκιούνταν καὶ μούγκριζαν παραπονεμένα σὺν ἀθρῶποι. Τὰ καρβάλια κοπαδιασμένα συνέφραζαν κανένα ὄχταρι καὶ τὰ σταχτερὰ οὐτίδια χτυπούσαν βαριά τὰ φτερά στὸν ἀέρα. Ἐδεσα τὸ μαντήλι μδου κόμπο κ' ἔριζα πέτρα ἀπὸ πίσω μου, μὰ ἡ καρδούλα μου τῶξερε πού στραγκούσε τὸ γαῖμα... — Τὸ καλοκαίρι κίνησαν οἱ θεριστάδες ἀπ' τὰ πατριδοχώρια καὶ μαβρολογοῦσαν σκορπισμένοι μέσ' στὸν κάμπο, μὰ τὴ χρυσομαλλοῦσα κοπέλλα πουθενὰ δὲν τὴν ἀγάντεψαν· τάχειλι τους δὲ γέλασε κι οὔτε τραγοῦδι ἔσκουζαν. Σὺν τέλειωσεν ὁ θέρος, συμαζώχτηκαν καὶ πάνε βουβοὶ καὶ πικραμένοι· στὸ γυρισμό μονάχα διαλάλησαν πὼς ἔγινε ἄφαντη καὶ οἱ ἀσπροτσουλουφιασμένες γριές τῶφριαναν παραμῦθι γιὰ τὰ βυζαχταροῦδια...».

Τὰ σίδερα πέφτον πάνου στὴ μυλόπετρα καὶ ἡ δαμασμένη θυγατέρα τοῦ κάμπου ζυπνάει με λαχτάρια ἀπὸ τὴν ὄνειροφαντασία της καὶ γιομίζει τὰμπάρι ξανά με καινούργιο γένημα. Σὺν ἀδειάζει κατόπι τὸ κίτρινο ἀλβέρι ἀπὸ τὰ ποθέματα, ἀλεθρώνεται σύγκορη μ' ἀφτὸ κι ἀκουμπάει ἔτσι ἀραδιασμένα τὰ τρύπια σακκιά στους τοίχους.

ταν μελετημένος ὅσο σπάνια ρωμὸς ἠθοποιός· εἶναι κ' εἶχε στιγμές, στὴν τρίτη μάλιστα πράξη, πού εἶταν τέλειος στὸ ρόλο του. Μὰ ἡ μανία του νὰ χειρονομή, νὰ κουνιέται πάντα ἄπάνω στὴ σκηνή, ν' ἀνεβοκατεβάζῃ τὴ φωνή του, εἶν' ἐλαττώματα σπουδαιότατα πού ὄχι μόνο τὸν ἀδικοῦνε μὰ τοῦ κρύβουν ἀκόμα καὶ τὰ τυχόν χαρίσματα του. Ἄν διορθώσῃ ὅλ' αὐτὰ, ἴσως γίνῃ πολὺ καλύτερος ἠθοποιός καὶ θὰ μπορέσῃ νὰ μᾶς ζωντανιάσῃ τὸ «Μαρκήσιο Πριολά», πού τώρα καθὼς προσπάθησε νὰ τὸ κάνῃ δὲν πιστεύω καὶ νὰ τὸ πολυκατάφερῃ.

Α. ΣΙΓΑΝΟΣ

ΑΣΟΦΟΙ ΜΥΘΟΙ

Η ΚΑΒΟΥΡΟΜΑΝΝΑ ΚΙ' Ο ΓΙΟΣ ΤΗΣ

Τὸ γιό της ἐσυμβούλευε μιὰ γριά καβουρομάννα — Πήγαινε ἴσια, τοῦλεγε, κακόπλαστο παιδί. — Σαυτὰ τὰ χρόνια, ἀπάνησε ὁ γιός, καλή μου μάννα, Ὅσοι ἴσια περπατήσανε δὲν εἶδαν προκοπή.

ΤΟ ΒΟΥΒΑΛΙ ΚΑΙ ΤΟ ΚΟΥΝΟΥΠΙ

Ἐνα κουνούπι στοῦ βωδιοῦ τὸ κέρατο καθότανε καὶ σὺν καλοτραγοῦδῆσε νὰ φύγῃ ἐτοιμαζότανε. — Μὲ συμπᾶς σὲ κούρασα, τοῦ εἶπε, φεύγω τώρα· Κι εἰρωνικά τὰπῆντησε τὸ βῶδι: Τόσην ὥρα ὄντε σὺν ἤρθες σῆνωωσασα, οὔτε πού φεύγεις, γιὰ σου! Μὰ τὸ κουνούπι ἐθύμωσε! Ἔτσι εἶσαι, τοῦπε, στάσου! Τὸ λόγο του δὲν τέλειωσε καὶ μέσ' ταῦτι του ἐχάθηκα καὶ τότε τόνε ζούρλανε, πού ὁ βούβαλος τρελλάθηκα.

Ο ΤΖΙΤΖΙΡΑΣ ΚΑΙ ΤΟ ΜΥΡΜΗΚΙ

Τὴν ἀνοίξη καὶ τὸν καιρὸ πού ἡ φύση ὄλη ἀνοῦσε, Ἄξέγνιαστος ὁ Τζιτζίρας στὰ δέντρα τραγουδοῦσε. Μὰ ὁ Μύρμηκας ὁ γνωστικός χωρὶς νὰ σταματήσῃ γιὰ τὸ χειμῶνα ἐδούλευε τὴν τρύπα νὰ γιομίσῃ. Τὸ καλοκαίρι πέρασε, ἤρθε χειμῶνας, κούσ, Τὸ χιόνι τοὺς ἐσκέπασε καὶ ὑσφῆσαν κ' οἱ δύο. Ἱεραίας, Μᾶης 1906 Γ. Σ. ΖΟΥΦΡΕΣ

LE MONDE HELLÉNIQUE

Journal français bi-hebdomadaire

Directeur: S. Pappas

Bureaux 2 rue des Philhellènes

Ἄβρο θὰ ζημερώσει ὁ ἀγωγιάντης στὸ μύλο καὶ θὰ τὰ σαμαρώσει στὶς ἀργοκούνητες μούλες.

Συδαβλίζει τώρα τὰ κούτσουρα κι ἀνυχροβολάει τὴ στάχτη στὸν παραγκώνα πού στεγνώνουν τὰ νοτισμένα σακκιά κι ἀπὸ λίγο λίγο ζαστοχίεται πάλι, ἀπομένεκει τῆνακούκουρα κι ἀνοίγει τὰ πλάνα μάτια σὰ μπουρλίδια. Οἱ σκαντιλῆθρες πετοῦν καὶ σβύνουν ὀμπρός της καὶ τὰ χλωρὰ ξύλα βράζουν καὶ χύνουνε στὴν ἄκρη καστανωπὸ νερό. Ἡ φαντασία της ἀγρυπνάει ἀκόμα κοντὰ στὰ μαραμένα χρόνια τῆς νιότης κ' ἕνας μαγεμένος ἀντίλαλος σπρώχνει τὴ θύμησή της σὲ κηπιο παλιὸ καὶ λυπητερό τραγοῦδι· ὁ ἀχός του δέρνεται στους τοίχους πού ρέθουν κι ἀνατριχιάζει τὴ βουδαμάρα τὰς νύχτας.

«Στὸν πλατὺ τὸν κάμπο πέρα πρωταρμέγον μιὰ γελάδα σὺν τὴν περιστέρη δλάσπρη καὶ με κόκκινα μαστάρια· τρία σγουρομηλιγγάτα· μοσκαρούλια πᾶν ὀμπρός της κι ὄλο ἀγλείφουν τὸ λαιμό της· κάτου ἀπ' τὰργυρὸ κουδούνι... Στὸν ἠλιόφωτο τὸν κάμπο μαρκωλιώμου σὰ γελάδα,

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΚΥΡΙΑΚΗ

ΣΥΝΤΡΟΜΗ

Για την Ελλάδα Δρ. 10. — Για το Έξωτερικόν φρ. χρ. 10.

20 λεπτά το φύλλο λεπτά 20

ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ: Στα κίосκια τῆς Πλατείας Συντάγματος, Ὁμόνοιας, Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν, Σταθμοῦ Τροχιόδρομου (Ὁφθαλμιατρεῖο), Βουλῆς, Σταθμοῦ ὑπόγειου Σιδηρόδρομου (Ὁμόνοια), στὸ καπνοπωλεῖο Μανωλακάκη (Πλατεία Στουρνάρα, Ἐξάρχεια) στὰ βιβλιοπωλεῖα «Ἐστίας» Γ. Κολάρου καὶ Σακέτου (ὁδὸς Σταδίου, ἀντικρὺ στὴ Βουλῆ).

Ἡ συνδρομὴ πληρώνεται μπροστὰ κ' εἶναι ἐνὸς χρόνου πάντα.

ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ

ΚΑΙ

ΠΡΑΜΑΤΑ

ΜΕΓΑΛΑ

λόγια, καθὼς πάντα, μᾶς εἶπαν καὶ πάλι οἱ φημερίδες μᾶς· πρόκειται, λέει, μὲ τὶς χιλιάδες τοῦ Χαροκόπου νὰ γίνῃ ἓνα ἐπαγγελματικὸ σκολεῖο πὸν νὰ μορφώνει μητέρες.

Καλὸς ὁ λόγος, ὅσο μεγάλος κι ἂν εἶναι, μὰ δὲν ξέρουμε ἂν ἓνα σκολεῖο, ὅσο καλὰ κι ἂ λειτουργεῖ, θὰ μπορέσει νὰ μᾶς δώσει ὅ,τι μᾶς λείπει—ἀφοῦ δὲ κ' οἱ φημερίδες τὸ μολογούνε πὼς μᾶς λείπει αὐτὸ, πὸν δὲν τὰ καταφέραμε δηλ. ὕστερ' ἀπὸ χιλιάδες σκολεῖα καὶ ἀμέτρητους παράδες πὸν ξοδιάσαμε ὡς τώρα νὰ δώσουμε στὸ ἔθνος τὸ πρῶτο ὄλιγόν, τὴ μαγιά, πὸν θὰ μπορούσε μ' αὐτὸ ναῦτοδημοουργηθεῖ σ' ἔθνος μεγάλο καὶ τιμημένο.

Καὶ σ' ἀντρίκια καὶ στὰ γυναικία σκολεῖα μᾶς ἡ ἴδια στενοκεφαλιά καὶ προγονομανία βασιλεύει· μπαίνουν ἀνδρῶποι καὶ βγαίνουνε σκο-

λαστικοὶ κι ἀπὸ τὰ δύο τοὺς παραδίνας δηλ. μάλαμα καὶ σοῦ τὸ βγάζουνε σκουριασμένο τενεκέ. Νὰ τί καταφέρουν τὰ σκολεῖα μᾶς. Ὅσο κι ἂν ξεγελιέται κανεὶς ἀπὸ τὰ ὁμορφα λόγια, σὰ δύσκολο μᾶς φαίνεται νᾶναι τόσο ἀνόητος πὸν νὰ πιστέψει πὼς ἓνα σκολεῖο τέλεια καὶ λογικὰ δουλεύοντας θὰν μπορέσει νὰ σκεπάσει τὸ κακὸ πὸν κάνουνε χίλια ἄλλα σκολεῖα, δὲ λέμε ἀνόητα καὶ σακάτικα, μὰ Ρωμαῖκα — πὸνναι δὲ καὶ τὸ ἴδιο—λειτουργώντας. Θὰ βγάζει μητέρες τὸ σκολεῖο τοῦ Χαροκόπου· πάει καλὰ. Μὰ πόσες θὰ βγάζει; πενήντα; ἑκατὸ τὸ χρόνο; Καὶ οἱ χιλιάδες σκολαστικοὶ θρομιένες κοῦκλες πὸν θὰ βγαίνουνε στὸν ἴδιο καιρὸ ἀπὸ τᾶλλα σκολεῖα;

Αὐτὰ ἔναι τὰ μεγάλα λόγια πὸν λέγαμε στὴν ἀρχὴ καὶ νὰ μᾶς συμπανᾶτε. Πέστε μᾶς πὼς τὸ σκολεῖο τοῦ Χαροκόπου θὰ βγάζει ἱκανὲς δουλεύτρες καὶ θὰ σᾶς πιστέψουμε. Μὴ μᾶς λέτε ὅμως πὼς ἓνα σκολεῖο θὰναι ἱκανὸ νὰ γιατρέψει τὴ γενικὴ σπιλίλα πὸν βράζει σ' ὅλα τὰ σκολεῖα, ἀγωριῶν καὶ κορισιῶν, μὴ μᾶς λέτε τόσο μεγάλα καὶ τόσο παχιά λόγια γιατί ξερενόμαστε στὰ γέλια.

Ἡ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

πὸν συστήθηκε γιὰ τὸν ἀδριάντα τοῦ Παλαιολόγου παραπονιέται πὼς μέσα σὲ πέντε χρόνια μὸλις 45 χιλ. δραχμὲς κατάφερε νὰ μαζώξει.

Δίκιο ἔχει νὰ παραπονιέται ἡ ἐπιτροπὴ, μὰ δίκιο ἔχουμε καὶ λόγου μᾶς ἂν τῆς ποῦμε πὼς ὅποιος καταπιάνεται τέτοιες μεγάλες δουλιές πρέπει νᾶναι σύγουρος ἀπὸ τὴν ἀρχὴ πὼς θὰ πιτύχουνε καὶ δὲ θὰ ρεζιλευτοῦνε. Γιατ' εἶναι ἀληθινὸ ρεζιλιμα — κ' ἐθνικὸ νᾶν τὸ πῆτε, ταιριάζει—νὰ βγαίνει δίσκος γιὰ τὸν ἀδριάντα τοῦ Παλαιολόγου κι ὁ δίσκος αὐτὸς μέσα σὲ πέντε χρόνια νὰ μένει ἀδιανός.

Προτιμούσαμε λοιπὸ νὰ μὴ γινότανε καθόλου κουβέντα γι' αὐτὴ τὴ δουλιὰ καὶ νὰ λείπανε οἱ ἐπιτροπές, οἱ ἐκκλήσεις εἰς τὸ Πανελλήνιον καὶ τὰ παράπονα, ἀφοῦ ἔτσι δὲ θὰ δειχνότανε ἄλλη μιὰ φροξά, καὶ τόσο πανηγυρικῶς, ἢ κακομοιριά μᾶς.

ΔΕΝ

τέλιωσε ἀκόμα ἡ κωμωδία τοῦ Βιτάλη, ὅσο κι ἂν ἔδωσε ἡ Βουλὴ τὴν ἄδεια στὸν Εἰσαγγελεῖα νᾶν τὸν πιάσει ἀπὸ τὸ σβέρκο καὶ νᾶν τοῦ ζητήσῃ λόγο γιὰ

τὶς ἐκλογικὲς παρανομίες του. Ἡ Βουλὴ, λένε, μετανοίωσε γιὰ τὴν πρώτη τῆς ἀπόφαση, πὸν δέχτηκε τὸν κ. Βιτάλη, μὲ ὅσα κι ἂν τῆς καταγγελλήκανε ἰναντίον του, γιὰ βουλευτὴ, κ' ἔρχεται τώρα μὲ τὴ δεύτερὴ τῆς ἀπόφαση νὰ ζητήσῃ συχώρηση γιὰ τὸ ἀμάρτημά της.

Δὲ βαρύνετε! Ἡ Βουλὴ φέρθηκε σὰν καλὴ νοικοκυρὰ καὶ τίποτ' ἄλλο. Ὁ κ. Βιτάλης τῆς χρειάζοτανε γιὰ τὴν πλειονοψηφία καὶ τὸν δέχτηκε. Τώρα τὸν παραδίνας στὴ Δικαιοσύνη ἀφοῦ εἶναι σίγουρη πὼς ὁ καλὸς της, βουλευτὴς ὄντας, θὰν τὰ ξεμπερδέψει μιὰ χαρὰ μ' αὐτὴ. Κ' ἔτσι ἡ κωμωδία τραβάει ἡσυχα τὸ δρόμο της.

ΝΑ

πὼς ἀναγγελλήθηκε τὸ μνημόσυνο τοῦ Παλαιολόγου·

Ἀδριον Δευτέρων 29 τρέχοντος, ἐπέτειον τῆς ἀλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως, τελεῖται περὶ ὄραν 9 1)2 π. μ. ἐν τῷ ἱερῷ ναῷ τοῦ Ἁγίου Κωνσταντίνου Μνημόσυνον ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς τοῦ αἰδίου μνήμης αὐτοκράτορος ἡμῶν Κωνσταντίνου τοῦ Παλαιολόγου καὶ τῶν σὺν αὐτῷ πεσόντων μαχητῶν τοῦ Γένους.

Δηλ. σὰ νᾶτανε ὁ μακαρίτης κανένας καλὸς νοικοκύρης πὸν ἔφισε πεθαίνοντας πεντέξη χιλιάδες στὸν Εὐαγγελισμό κι ἄλλες τόσες στὸ Σύλλογο τοῦ κ. Βικέλα. Καὶ τέτιο μνημόσυνο νοικοκυριστικὸ τοῦ γινε· ὄχι ἐπίσημο, μὲ τὸ Βασιλεῖα καὶ τοὺς λοιποὺς ἄρχοντες. Εἶπαμε, τέτια πράματα ἢ νὰ γίνονται καθὼς πρέπει, ἢ νὰ μὴ γίνονται καθόλου, γιατί ὅπως γίνονται εἶναι ντροπές.

Σ' ΕΝΑ

ἀπὸ τὰ τελευτεῖα φύλλα τῆς Γαλλικῆς ἐφημερίδας «Ὁ Ἑλληνικὸς κόσμος» δημοσιεύτηκε πλατιά μελέτη γιὰ τὸν «Ἄσωτο» γραμμένη ἀπὸ μιὰ μορφωμένη κόρη τῆς Ἀθήνας πὸν μὲ τὸ ψευδώνυμο Ιοῦτα γράφει ταχτικά τὴν «Chronique des livres» στὴ Γαλλικὴ συνάδερφο.

Ὅσο κι ἂν δε συμφωνᾶμε σὲ μερικὰ μὲ τὴν κ. Ιοῦτα δὲν μπορούμε νᾶν ἀρνηθοῦμε πὼς τὸ κῆρυξο της εἶναι γραμμένο μὲ ἀρκετὸ γούστο καὶ μὲ εὐλακρίνεια,

σὰν τὴ γῆς κοιλοπονοῦσα
κι ὅπου στάλαξαν τὸ γάλα
τὰ μεστὰ βαριά βυζιά μου
φούντουσαν δάσπρα κρῖνα...
Χύνεται βοριάς νὰ σείσει
τὸ ἔμορφό μου κυπαρίσι...
Στὸν ἀραχνιασμένον μύλο,
στὸ νερόμυλο σταλιάζω
καὶ τὰ ρούχα μου λερώνουν
καὶ τὰ κριάτα μου σαπίζουν...
Τὰ μαλλιά μου πέφτουν τώρα
καὶ κουβάρια τὰ μαζώνω
νᾶν τὰ ρίζω μὲς στὸ ρέμα
πὸν οἱ καλὲς οἱ νεραηδοῦλες
θὰ κεντήσουν, θὰ ξομπλιάσουν
τοῦ χυνόπρωου τὰ ρούχα
μὲ τὰχνὸ χρυσὸ μου νῆμα...».

Ε'.

Ἡ πορτοπούλα χτυπάει κι ἀνοίγει καὶ τὸ κορμὶ τοῦ γέρου μυλωνᾶ ριζώνει πάνου στὸ κατώφλι σὰν ἓνα νιὸ πλατάνι.

«Ἀκόμα, νόφη;...Τὶ ψιλοκοσκινίζεις ἀφτοῦ;...»,

βογκάει κολασμένα, σὰν τὴ γλέπει νὰ στέκεται μὲ τὸ χτένι μέσα στὴν ποδιά καὶ νὰ συλλογιέται μὲ τὸ κατουσαγόνο στηριγμένο στὴ ρίζα τῶν φουσκωμένων βυζιῶν της.

Ἡ γόνιμη γυναίκα τοῦ κάμπου ἀνακατώνεται ἀπότομα καὶ μὲ τὰ δαχτύλια μακραίνει ἀπὸ τὰ σκιαχτά κι ἀνοιγμένα μάτια τὰ χυμένα μαλλιά της.

«Τὰ σακκιά στεγνῶνω, πατέρα...», ἀπολογιέται ἀλαφιασμένα κι ἀρχινάει ξανά μὲ βιά γιὰ νὰ ποσώσει τὸ χτένισμα. «Ἐβαλα καὶ τὴ στερνὴ ἀμπαριά καὶ θὰ πάω νὰ τὰ κλείσω τώρα...»

Ἐκεῖνο, ὅμως μαθρίζει σὰ χειμωνιάτικο σύγγεφο καὶ ζεστομάξι λόγια φαρμακερά.

«Τὰ παιδιὰ νὰ μὴν ξυπνήσουν καὶ νὰ μὴν τὸ νοιώσουν, μουφλοῦζω τῆς γενιάς μου... Ἀπὸ τὸν τόπο νὰ μὲ σπαράξεις, γιατί θὰ σὲ σκίσω σὰ μιὰ παταβοῦρα!...Μερόνυχτα πικὰ σὲ παραμονέβω, ἀναμένη κοπριά...Τὰ μάτια μου ἀκόμα δὲ λαθήβουν κι ἀκόμα διαγουμίζω τὴ ζωὴ τοῦ γιου μου.—Μὲ ποιόν, μωρὴ, κρυφομιλοῦσες τὸ δειλινὸ στὴν ἀκροποταμιά;...».

Ἡ χλωμοκιτρινιασμένη Φῶτω κοκκαλώνεται καὶ σταβροδένει τὰ παγοκρούσταλλα χέρια της κάτου ἀπὸ τὴ ζεστὴ ποδιά· τῆς ἔχει τώρα κοπεῖ τὸ αἷμα καὶ τὰ μάτια γίνονται θολὰ καὶ μελανιάζουν πλιό-

τερο, ὅσο τὸν ἀγναντέβουν. Ἐνα γκρέμπανο σκοτεινὸ καὶ δίχως πάτο πέφτει μπροστὰ της κι ἀπρὴ δοκιέται νὰ χαμπηλώνει μέσα, ὀλοένα πιὸ κοντὴ, καὶ νὰ βουλιάζει. Μὰ κάπιο ἀναπάντεχο μισόφωτο γαλιουρίζει μέσα στὴ νυχτωμένη σκέψη της καὶ παρηγοριέται κάπως μ' ἀφτό.

«Ἐἴταν ἓνας καρβουνιάρης ἀπ' τὰ καμῖνια, πατέρα μου...Ἐχασε τὸ μονοπάτι καὶ μὲ στάβρωνε ἀπὸ πὸν νὰ πάει...», ζεταφώνει μὸλις τὴν τρέμουλη φωνὴ της.

Ὁ μυλωνᾶς λυστοδένει τὰ ψαρά του φρύδια. «Ψέματα μὸν λές, στρίγγλα, ψέματα!... Δὲν εἶσαι σὺ γιὰ τὸν κόσμο, πρέπει νὰ σὲ στραμπουλίξω κάτου ἀπὸ τὴ φτέρνα...Τὴν ἀρρώστια μὸν κουβάλησες στὸ πατρικόσπιτο, σαπιόζυλο τοῦ κάμπου!...».

«Μὰ τὴν ψυχούλα τοῦ πατέρα μου καὶ μὲ τὰ λυωμένα του κοκκαλκιά!...Βρουκόλακας νὰ γίνω,σὰν πεθᾶνω!...».

«Ὅλοι τέτιοι εἶσαστε σεῖς κάτου στὸν κάμπο!...—Θᾶν τὸ μολογήσεις...Θᾶν τὸ μολογήσεις ἐδῶ μπροστὰ στὴν κληρονομιά τῶν παπούδων μου πὸν ξερόφαγούσα τόσα χρόνια...», μανιάζει καὶ σκύβει πάνου της μὲ τὰ λιγοστά του δόντια ἄξω.

«Δὲν ξέρω τίποτα, ἀφέντη...Ἐγὼ δούλεβα ὅλο

δύο πολύτιμα προσόντα πού δύσκολο νάν τὰ βρεῖ κανεῖς στούς διάφορους σοφοὺς κριτικούς πού ὀργιάζουσε μέσα στίς Ἀθηναϊκές φημερίδες. Ἡ κ. Ἰοῦτα ἐπόδειξε μὲ τὰ κριτικά της ἄρθρα πὼς ἔχει ἀκόμα κ' ἓνα ἄλλο ζηλευτὸ χάρισμα, νὰ βλέπει δίχως προκατάληψη τὸ γλωσσικὸ ζήτημα καὶ νὰ μιλάει μὲ τὸν πρεπούμενο σεβασμὸ γι' αὐτό. Αὐτὸ μᾶς κάνει νὰ ἐλπίζουμε πὼς ἕνα διαβάσει ἀρκετὰ Ρωμαϊκά βιβλία μὲ ὄση ἀγάπη διαβάσει τὴ Γαλλικὴ φιλολογία σήμερα, καὶ μπεῖ καλὰ στὸ ζήτημα, θὰ γίνῃ ἀληθινὴ δημοτικίστρα.

Ἡ κ. Ἰοῦτα μαθίνουμε ἀνήκει σὲ καλὴ οἰκογένεια κ' ἔχει σπουδάσει στὴ Γαλλία, εἶναι δηλ. περισσότερὸ Φραντζέζα καὶ λιγώτερο Ρωμιά. Ἰσως γι' αὐτὸ καταδέχεται νὰ διαβάσει καὶ Ρωμαϊκά βιβλία. Οἱ καθαυτὸ Ρωμῆς διαβάζουσε μόνο Φραντσέζικα.

ΑΚΟΜΑ

νὰ δοθεῖ τὸ παράσημο στὸν κ. Χρόνη πού μοίρασε τὸ σο πατριωτικὰ τοὺς παράδες πού κέρδισε ἀπὸ τὸ λαχεῖο τοῦ Ἑθν. Στόλου.

Φαίνεται πὼς στὸ Ὑπουργεῖο ἀρχίσανε νάν τὸ σκέφτονται σοβαρὰ ἂν πρέπει νὰ δώσουνε σ' ἓναν ἀληθινὸ πατριώτη τὸ ἴδιο παράσημο πού δίνουνε σὲ κάθε κοματάρχη καὶ σὲ κάθε πατριώτη τοῦ γλυκοῦ νεροῦ.

Ἄλλη ἐξήγηση δὲ χωραεῖ, ὕστερα μάλιστα ἀπὸ τὸ μελοδραματικὸ γράμμα ποῦστελες ὁ κ. Σιμόπουλος στὸν κ. Σκουζέ, προτείνοντας τὴν παρασημοφόρηση τοῦ κ. Χρόνη.

ΤΡΙΑ

μνημόσυνα τὴν ἴδια μέρα· μετράτε μνημόσυνο γιὰ τὸν Παλαιολόγο, μνημόσυνο γιὰ τὸ Ντεληγιάννη μνημόσυνο γιὰ τοὺς ἥρωες τῆς Μακεδονίας.

Τρία μνημόσυνα καὶ τὰ «ἐγκαίνια» τοῦ καινούργιου Φτωχοκομείου. Κι ὅλ' αὐτὰ σὲ μιὰ μέρα. Ὁ πατριωτισμὸς μας δίχως ἄλλο θὰ κουράστηκε τρομερὰ. Καιρὸς νάν τὸν ἀφίσουμε γιὰ δύο τρία χρόνια ἤσυχο νὰ ξεκουραστεῖ καὶ λίγο.

ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ ΜΟΛΙΒΟΥ*

(Μιτυλήνης)

ΙΓ'.

Μιά φορὰ κ' ἓναν καιρὸ εἶτανε σὲ μιὰ χώρα ἓνας βασιλεὺς κ' εἶχε κ' ἓνα Ντερβίση μὲς στὸ παλάτι του πάντα. Ἄλλος ἓνας βασιλεὺς μὲ τὸν Ντερβίση του κι αὐτὸς, κατοικοῦσε σὲ μιὰν ἄλλη χώρα. Μιά μέρα ὁ Ντερβίσης τοῦ ἐνὸς βασιλεὺς ἄκουσε νὰ παινοῦν τὸν Ντερβίση τοῦ ἄλλου, καὶ δὲν τοῦρθε στὸ λογαριασμὸ πολὺ πολὺ. Σὰ νὰ τονε ζούλεψε. Τί νὰ κάμω, ἔλεγε αὐτὸς μοναχὸς του, τώρα γιὰ νὰ μπερῶ νὰ πάγω νὰ δῶ τὴν ἀξίότη αὐτουνοῦ, νὰ δείξω κ' ἐγὼ τὴ δική μου τὴν ἀξίότη. Συλλογιέται αὐτὸς, ὕστερα σηκώνεται, γεμίζει ἓνα δισάκι φλουριά, παίρνει καὶ τὴν τσιμπούκα του, πηγαίνει στὴ χώρα πού εἶταν ὁ ἄλλος ὁ βασιλεὺς, νοικιάζει ἓνα σπιτάκι, καὶ καθίζει μέσα. Ὅποτεν ἤθελε, ἐβγαίνει καὶ σεργιάνιζε ὅπου ἤθελε. Ἀφοῦ σεργιάνισε παντοῦ, μιὰ μέρα πέρασε κι ἀπὸ τὴν ἀγορὰ πού εἶταν τὰ ραφτάδικα. Τὰ πῆρε ὅλα μὲ τὴν ἀράδα, ἔπειτα μπῆκε μέσα σ' ἓνα καὶ πῆγε κοντὰ στὸ ράφτη πού εἶχε τρεῖς μαθητὰδες τριγύρω του κ' ἔρραφταν. Γεῖα σου, ράφτη μου. Τί πολεμᾶς αὐτοῦ, τοῦ λέγει ὁ Ντερβίσης. Καλῶς τον, ἀπαντᾷ ὁ ράφτης. — Ἐέρεις γιατί ἤρτα; θέλω νὰ μοῦ κόψεις ἀπάνω σ' αὐτὸ τὸ παιδί, καὶ δείχνει ἓνα παληκαράκι ἀπὸ τοὺς τρεῖς μαθητὰδες τὸ πιὸ ὁμορφο καὶ καλοκαμωμένο, μιὰ φορεσιὰ καὶ νὰ τὴν κεντήσεις μὲ χρυσάφι. Ὡς τὸ σαββάτο θέλω νὰ τᾶχης τελωμένα, κι ὅ,τι ἀξίζουσε θὰ σὲ πλερώσω. Καλὸ, τοῦ λέγει ὁ ράφτης κι ἀποχωρίζονται.

* Αὐτὸ εἶναι τὸ στερεὸ παραμῦθι ἀπὸ τὴ συλλογὴ πού μοῦ μάζεψε ἡ ἀδερφή μου στὴν πατρίδα μου. Κ' ἐπειδὴ παρατηρήθηκε πὼς τὸ λεχτικὸ τῶν παραμυθιῶν αὐτωνῶνε δὲν εἶναι ὅπως τοῦ διόλου τὸ παραδεγμένο, πού εἶναι καὶ τ σωστὸ, πρέπει νὰ ζητήσω ἐδῶ πὼς δὲ μοῦρθε νὰ τἀλλάζω ἀπὸ ἀδυναμία πρὸς τὴν ντόπια μου γλῶσσα. Ἐπειδὴ ὅμως πάλι δὲν εἶναι καὶ τὸ καθάριο ντόπιο, ἴσως θὰ κάμω καλλίτερα νὰ τἀλλάξω. Ὅπως κι ἂν ἔχει, ἂν τύχει καὶ δημοσιευτοῦνε καμιάν ὥρα ξεχωρὰ, πρέπει φυσικὰ νὰ βγούνε στὴν καθάρια κοινὴ, ἐπειδὴ δὲν πρέπει νὰ χαλνοῦμε τὴ φιλολογικὴ μας γλῶσσα, χρωματίζοντας τὴν πότε μὲ τὴ μιὰ πότε μὲ τὴν ἄλλη ντόπια θεωρία.

Α Ε.

Πιάνει αὐτὸς, κόβει τὴ φορεσιὰ, τὴν κεν τοῦνε τὸ σαββατόβραδο τὴ βάζει μὲ τὸ παιδί τὸ ἴδιο καὶ τὴ στέρνει τοῦ Ντερβίση, καὶ τοῦ λέγει πὼς κάνει 20 μετζίτια. Βγάζει αὐτὸς καὶ δίνει 30 στὸ παιδί. Σὰν τὰ πῆρε στὸ ἀφεντικό του καὶ τᾶδειξε, σαστίσανε μὲ τὸ φέριμο αὐτὸ τοῦ Ντερβίση, πού κανεῖς δὲν τοὺς τὸ εἶχε κκεῖ. Μὲ ταῦριο σηκώνεται ὁ Ντερβίσης καὶ πηγαίνει στὸ ράφτη καὶ τοῦ λέγει. Μάστορά μου, τὰ ρούχα δὲν τᾶκαμες σὰν πού τὰ ἤθελα, καὶ θέλω νὰ μοῦ κάμεις μιὰν ἄλλη φορεσιὰ μὲ πιὸ πολὺ χρυσάφι, κι ὅ,τι ἀξίζει θὰ σὲ πλερώσω. Πιάνει πάλι ὁ ράφτης καὶ κάνει μιὰ καλλίτερη φορεσιὰ καὶ τὴν στέρνει μὲ τὸ ἴδιο τὸ τσιράκι, καὶ τοῦ λέγει, πὼς κάνει 30 μετζίτια. Βγάζει αὐτὸς καὶ δίνει 40, καὶ στέρνει τὸ παιδί. Πηγαίνει πάλι αὐτὸ, δείχνει τοὺς παράδες στὸν ἀφεντικό του, μὲ ταῦριο πάλι ἀποδέχονται τὸ Ντερβίση, καὶ τοὺς λέγει πὼς θέλει καὶ τρίτη φορεσιὰ, γιατί ἐκεῖνες δὲν ἔγιναν ὅπως ἤθελε. Νὰ τὴν κανετς, λέγει, αὐτὴ ὅλο χρυσάφι. Πιάνει κι ὁ ράφτης καὶ κάνει μιὰ φορεσιὰ ἀλάκκωρη· δὲ σηκώνουνταν ἀπὸ τὰ χρυσάφια κι ἀπὸ τὰ κεντήματα. Τὴ στέρνει πάλι μὲ τὸ παιδί, καὶ λέγει πὼς ἀξίζει 50 μετζίτια. Βγάζει αὐτὸς 100 καὶ τὰ δίνει στὸ παιδί, ἔπειτα τοῦ λέγει. Ἐλα μέσα νὰ ξεκουραστεῖς. Μπῆκε τὸ παιδί, κάθησε κομάτι, σηκώθηκε νὰ φύγει, τὸ παίρνει αὐτὸς ἀπὸ τὸ χέρι καὶ λέγει. Ἐλα, παιδί μου, καὶ μὴ φοβάσαι, νὰ σοῦ δείξω τὰ σπιτί μου.

Τὸ παίρνει ἀπάνω, ἀνοίγει ἓναν ὄντζ, βλέπει τὸ παιδί, γεμάτος φλουριά· πηγαίνει σ' ἄλλον ὄντζ, ἀνοίγει, ὅλο μαργαριτάρια. Πηγαίνει παρακκτω, τὰ ἴδια. Εἶδε τὸ παιδί βιδ ἀρίφνιστο, ἔμεινε συλλογισμένο. Βλέπεις; τοῦ λέγει ὁ Ντερβίσης. Ἀπ' ὅλ' αὐτὰ ὅ,τι θέλεις θὰ σοῦ χαρίσω, μόνο νὰ μείνεις μαζί μου τὸ παιδί δέχτηκε. Γιατί, λείν, νὰ μὴ μείνω. Τρώγουν ἐκεῖνο τὸ βράδυ, πλαγιαζόν, φυλάγει κι ὁ ράφτης, φυλάγει, συλλογιέται τί ἔγινε τὸ παιδί, δὲν κοιμάται ὅλη τὴ νύχτα. Τὸ πρωὶ σηκώνεται, πηγαίνει μὲ τοὺς ἄλλους δύο μαθητὰδες του στὴν ἐκκλησιὰ, στέκονται, ἀπολεῖ ἡ ἐκκλησιὰ, παρατηροῦνε μὲ προσοχὴ τὸν κόσμον νὰ δοῦν ἴσως εἶναι μέσα κι αὐτὸς. Τὴν ὥρα πού θέλανε νὰ φύγουνε, βλέπουν καὶ βγαίνει καὶ τὸ παιδί μὲ τὰ χρυσὰ στολισμένο. Τρέχουν, πηγαίνουν κοντὰ του, τὸ ρωτοῦνε, βρέ, τί ἔπαθες; τί ἔγινε; πού εἶναι οἱ παράδες; Ἐνοῖα σου, ἀφεντικό. Οἱ παράδες εἶναι στὴν τσέπη μου, καὶ πολλοὶ πολλοί. Ἐλα, κάτσε νὰ τὰ ποῦμε. Καθίζουσε σὲ μιὰν ἕρη ἐκεῖ, λέ-

τάπογομα... Ὅτε μπουκουσιὰ δὲ μάσησα ἡ δόλια...».

«Θὰ σὲ βασανίσω... Στὸ πελίκι θὰ σὲ βάλω, σκρόφα... Νὰ σὲ καμαρώσει τώρα ὁ προκομένος ὁ ἄντρας σου πού τόσο ἀγάποῦσε... Δὲν ἤθελε νὰ πάρει γυναίκα ἀπ' τὰ βουνα... Τὴν ὁρμήνια μου δὲν τὴ λόγιασε... Ζήλεψεν ἔσενα τὴν καμπίσια, μouxλιασμένε σπὸρε!...».

Τὰ τρανήτερα τάγγονα πού κοιμοῦντανε μὲς τὴν κάμαρα ἔχουν ζυπνήσει ἀπὸ τὸ σάλαγο καὶ τσιουρίζουσε συμαζωμένα κι ἀγκλιὰ πίσω στὴ μανταλωμένη πορτα.

Ὁ Μπογιάρης κουλουριάζει στὰ στεγνωμένα του δάχτυλα τὰ μαλλιά τῆς ζαρωμένης γυναίκας καὶ τὴ σέρνει χάμου μὲ τὴ δύναμη πού λές κ' ἔχει ξανανίσει. Ἀφτὴ κλώθετα σὰν τὴ ρόκα γύρο του καὶ χτυπιέται καὶ μαδιέται ξετραχηλιασμένη.

«Ἄσε με, ἄσε με!...», παρακαλοῦσε βραχνῆ ἀπὸ τὸ κλάμα.

«Στὸ κρίμα θὰ πεθάνεις, ἀτιμη!...».

«Ὅχι!... Δὲ θέλω, δὲ θέλω ἐγὼ... Μοῦ ξεπάτωσε τὰ μαλλιά, μαννούλα μου!... Ἐφταιξα... Γυναίκα εἶμαν... Ἐτσι μέμαθαν τὴν πατρίδα... Τὸ μυαλὸ μέλειπε...».

«Θὰ σοῦ κειανίσω τὸ κεφάλι στὴν πέτρα σὰ νὰ

εἶσαι ἡ κάταραμένη ὀχιά ἐσύ...».

«Ἄσε με νὰ φύγω... νὰ πάρω τὰ μάτια μου... Κανένας πιά δὲ θὰ μάθει πού θάμαι... Θὰ ζητιανέω ἀγνωρίστη μὲ τίς τσιγκάνες στὴ χώρα...».

Στὸν τοῖχο, ἀπὸ ἓνα στραβομπηγμένο ξύλο, εἶναι κρεμασμένο τὸ λαδοφάναρο πού τὸ κουνάει ὁ ἄνεμος. Ἐνα γυαλιστερὸ καὶ τροχισμένο τσεκούρι ἀστραποβολαεῖ δίπλα μὲ τὴ θαμπή του φλόγα καὶ τὰ μάτια τοῦ γέρου, ἕνα τὸ γλέπουν, τανιοῦνται μὲ μιὰ ἄγρια καὶ τρελλὴ χαρὰ. Ἐαμώνει τὸ χέρι του νὰ τὸ κατεβάσει ἀπ' τὸ καρφί καὶ τὸ παίξει τώρα στὸν ἀγέρα ζυγιαστὰ.

«Συχώρα με, συχώρα με... Ἄχ, ποῦσαι, Τάσιο μου;... Μαννούλα μου, μαννούλα μου, θὰ μὲ ξοφάζουσε σὰν τὴν κότα...», δέρνεται τώρα μὲ κοντανάσες ἡ μαργωμένη γυναίκα, σὰν ἀκούει τὸ λεπίδι πού βουγκανᾷ πάνω ἀπ' τὴν κορφή της, καὶ φτύνει ὅλο ἓνα αἶμα ἀπὸ τὰ σπασμένα δόντια της.

«Ἐχεις λόγο καὶ νὰ πεις!... Δὲ θὰ μοῦ γλυτώσεις... Θὰ σὲ λιανίσω καὶ τὰ κοφίδια σου θὰν τὰ ρίξω στίς μυλόπετρες μέσα νάλέσουν μαζί τὸ σιτάρι τοῦ ἀγαπητικοῦ σου...», λυσομανᾷ καὶ τὴ ζουλαεῖ τὰ μπρούμυτα μὲ τὴν πατοῦνα στὰ μαλακὰ λαγόνια.

«Λυπήσου κάνε τὰ ἑπτὰ παιδιά μου... Στούς

δρόμους θὰ γυρίζουν ἀχτένιστα κι ἀμπκλωτα κι ὅλος ὁ κόσμος θὰν τὰ διώχνει τάνήλικα ὄρρανα...».

«Δὲν τᾶχεις ἀπὸ τὸ γιό μου, χαμοσυμμένη... Ὁ ἄλλος χρόνος τώρα ἔρχεται ἐδῶ ἀπ' τὸ χωριό σου καὶ σὲ καρφολογαεῖ... Κι ὅλο τὸν ἐφίλεδες ἀπὸ τὸ βιά μου, ψοφίμι!...».

«Ἄχ, ἡ ἔρημη!... Ἄχ, πὼς κολάζουμαι!...».

Τὸ φυλακόσκυλο χροαπηδοῦσε παντα τριγύρω μὲ τὴ μούρη σηκωμένη κι οὐρλιάζε κομένα, σὰ νᾶτανε δεμένο σὲ σκοινί κι ἀλυχοῦσε καπτιον κακόγνωμο πού ἔρχονταν γιὰ νὰ πατήσει τὸ σπιτί.

Καὶ ἡ ὀγκωμένη γυναίκα πάλθε νὰ λεφτερωθεῖ ἀπὸ τὸ κάταραμένο ἐκεῖνο στοιγιό· τὸ λάσπρο της καὶ τὰ παλὸ κορμί εἶναι ξεγυμνωμένο τώρα ἀπὸ τὰ κουρέλια καὶ πιπιλιέται μὲ κόκκινες στάλας· μύριες σούφρες καὶ λακκιεὶ φαίκεται, καθὼς μαζώνεται κι ἀπλώνει. Τὸ φανάρι φέγγει τὰ μαρμαρένια κόρφα καὶ στίς ρώγες τῶν βυζιῶν εἶναι πηγμένο τὸ γαῖμα μὲ τὸ γάλα. Τᾶλώνι τῆς κοιλιᾶς της λασπώνεται χαμου καὶ τὰ νεραντσμάγουλα εἶναι ὀργωμένα μὲ γρατσουνιές. Τὰ μάτια λυώνουσε σὰν τὸ χλωμοκέρι κι ἀφτὴ σπαρταραεῖ ὀλόβωλη ἀπὸ τὰ κούφια βουγκητὰ.

Μὰ τὰ κοκκαλιάρικα γόνατα τοῦ μυλωνᾶ δὲν πάβουν νὰ κροῦνε πάνω στὸ κουφάρι τῆς Φώτης καὶ

γει λοιπόν το παιδί. Πάρε τις παράδες σου, άφεντικό, κ' εγώ πλιά δε θάρτω μαζί σου. Γιατί; Γιατί, λέγει αυτός, ο Ντερβίσης με πήρε και μ' έδειξε το βίο και τ'α καλά του και μ' είπε, ό,τι θέλεις άπ' αυτά θα σου χαρίσω μόνο να μένεις μαζί μου. Δε με μπόδιζει, καθώς βλέπεις, κι από τήν εκκλησιά κι άπ' όπου θέλω να πηγαίνω, άδε και πόσα φλουριά μ' έδωσε να ζοδέψω σήμερα, μόνον ένα με παράγγειλε· ρακι να μ'ην πιω ποτέ. 'Ο ράφτης μ' άπορία τ'άκουγε αυτά, τέλος πήρε τους παράδες του κ' έφυγε χωρίς να πει πλιά τίποτα στο παιδί. Μέσα του όμως άπορούσε κ' έλαγε, άραγε τί σημαίνουν αυτά. Σάνε βγήκε το παιδί άπ' τήν εκκλησιά, πήγε και βρήκε τους φίλους του και τους πήγε στην καλλίτερη λουκάντα κ' έφαγαν και διασκεδάσαν, έπειτα, ύστερ' άπ' το μεσημέρι, πήγε στο σπίτι. 'Ο Ντερβίσης τονε ρωτά, πού πήγε και τί έκαμε, κ' εκείνος του τ'α λέγει κατά πώς έγιναν όλα.

Σάν άυριο πάλι του δίνει άλλα φλουριά και του λέγει· Πήγαινε όπου θέλεις και σεργιάνισε· βάλε και τ'α καλλίτερα σου τ'α ρούχα· βγαίνει το παιδί χαρά φορτωμένο, πηγαίνει, βρίσκει τήν παρέα του, βγαίνουνε, γυρίζουνε στη μιά, γυρίζουνε στην άλλη, πάνε πάλι, τρώνε στη λουκάντα, έπειτα συμφωνούνε να πάρουνε μια βάρκα να περάσουν άντίκρυ να τ'ο διασκεδάσουν καλλίτερα. Άμέσως έτοιμάστηκε ή βάρκα, μα τότε πλιά είχαν και κομμάτι ρακι μαζί τους, γιατί τ'ήθελε ο τραγουδιστής που είχανε, για να ζεβραχνιάζει. Μπαίνουνε λοιπό στη βάρκα, αρχίζουν τ'α τραγούδια, πηγαίνουν κατά τήν άντικρινή τήν έξοχη. Πηγαίνοντας εκεί σε μιάν άκρογιαλιά, είχε τ'ο παλάτι του τ'ο ζυχικό ο βασιλές που του Ντερβίση του τ'α παινέματα έκαμαν τ'ο παιδιού τον προιστάμενο τον Ντερβίση να σκάση άπ' τή ζούλια. Αυτός ο βασιλές είχε και μια κόρη πολύ ζυρφη. Αυτή σαν άκουσε τ'α τραγούδια μές άπ' τή βάρκα, βγήκε στο παναθύρι να δ'η. Καθώς τήν είδε τ'ο χρυσοφορέμένο τ'ο παιδί, και καθώς τον είδε κι αυτή, άγαπήθηκαν. Άπ' εκείνη τήν ώρα τ'ο παιδί έπεσε σε μιά λύπη. Οι άλλοι τραγουδούσαν, έκαμαν ό,τι έκαμαν, αυτουνοϋ ο νοϋς στην κοπέλλα, στη βασιλοπούλα. Άφου βγήκαν άντίκρυ και διασκεδάσαν όλη τή μέρα, τ'ο βραδυ γυρίσανε στα σπίτια τους πάλι με τις χαρές και με τ'α γλέντια. Άργισαν και κομμάτι, κι ο Ντερβίσης άνησυχούσε μήπως μετανούσε τ'ο παιδί και χαλάση τους σκοπούς του. Σάν πέρασε λίγη ώρα άκόμα, χτυπά ή πόρτα, τρέχει αυτός, άνοίγει, μπαίνει τ'ο παι-

δί κατασυλλογισμένο. Τ'ο ρωτά ο Ντερβίσης· τί έχεις, παιδί μου, κ' είσαι έτσι; Δε μιλεί αυτός. Ντράπηκε να τ'ο π'η. Σ'α να μάντεψε ο Ντερβίσης κάτι, τ'ο ζαναρωτά, τ'ο στενοχωρεί, αναγκάστηκε τ'ο παιδί να τ'ο μολογήση. Ένοια σου, του λέγει αυτός. Καθόλου να μ'ην τ'ο σκέφτεσαι. Έγώ να σε κάμω να π'ας ίσια μέσα στο παλάτι να ζηγηθής στη βασιλοπούλα. Πώς θα γίνη αυτό, ρωτά τ'ο παιδί. Άς ζημερώσει, και μ'η νοιάζεσαι. Τ'ο παιδί δ'εν εκλεισε μάτι όλη τή νύχτα.

Σηκώνονται άυριο, αυτό πάλι συλλογισμένο κάθεται. Τονε φωνάζει ο Ντερβίσης, του δίνει ένα μαστραπά νερό, και του λέγει· Νίψε καλά καλά τ'ο πρόσωπό σου μ' αυτό τ'ο νερό, έπειτα βάλε και τ'α χρυσά σου τ'α ρούχα, και πήγαινε δλοΐσια στο παλάτι μέσα. Και δε θα με δούνε να με μπόδισουνε; ρωτά τ'ο παιδί. Όχι, λέγει. Κανείς δε θα σε δ'η. Πήγαινε μέσα, ανέβα στο μεσιακό τ'ο πάτωμα, πέρασε πέντε πόρτες, και στην έχτη τράβα τήν τσάγρα κ' έμπα μέσα, γιατί εκείνος ο οντάς είναι τ'ης βασιλοπούλας. Σηκώνεται τ'ο παιδί, κάνει αυτά που του είπε ο Ντερβίσης, βγαίνει, πηγαίνει μπροστά στο παλάτι, βρίσκει δυο ζαπτιέδες στην πόρτα και φυλάγανε με τ'α τουφέκια και για να μάθη αν αλήθεια δε θα τονε βλέπουνε, σηκώνει τ'ο χέρι του και κατεβάζει έναν μπάτσο στον έναν. Αυτός θάρρηψε πώς τονε χτύπησε ο σύντροφός του. Γιατί, λέγει, μωρέ, τ'ώρα στα καλά καθούμενα με χτυπάς. Τρομάζει ο άλλος· ποιός, μωρέ, σε χτύπησε; Πιάνουνται στις άγκαλιαστές οι δυο οι ζαπτιέδες, βγαίνουνε να τους χωρίσουν, μπαίνει ο φίλος μέσα, ανεβαίνει άπάνω, κανείς δ'εν τονε βλέπει. Περνά πέντε πόρτες, πηγαίνει, άνοίγει, μπαίνει μέσα, καθίζει σ' ένα μέρος. Άκούγει τ'ο τρίξιμο τ'ης πόρτας ή βασιλοπούλα, τρομάζει.

Γυρίζει, βλέπει, τίποτε! Λέγει, να δεις φαντάχτηκα. Περνά λίγη ώρα, φέρουν τ'ο τραπέζι τ'ης βασιλοπούλας. Καθίζει αυτή να φάγη, ώστε να γυρίσης να δ'ης, τ'ο φαί τέλειωνε μές άπ' τ'ο πιάτο. Καθισε ο φίλος κ' έτρωγε χωρίς να φαίνεται. Σάν κόντευε να τελειώση τ'ο φαί τ'ης ή βασιλοπούλα, πώς τ'έκαμε αυτός, πνίγηκε μ' ένα ψίγουλο, και του ήρθε να βήξει. Αρχίζει λοιπόν και βήχει, βήχει με τήν καρδια του. Άκούει αυτή τ'ο βήξιμο, βάζει τις ρωνές, τρέχουνε μέσα όλοι κι ο πατέρας τ'ης, τ'η ρωτούν τί έπαθες; Άνθρωπος, λέγει, είναι μέσα στην κάμαρά μου· βλέπουν άπό δ'ω. Βλέπουν άπό κει, τίπο-

τα. Λάθος έχεις, κόρη μου, τ'ης λέει ο βασιλές, σύχασε, και δ'εν είναι τίποτα. Βγαίνουν δ'ω, περνά λίγη ώρα, κ' ύστερ' άπ' τ'ο βήξιμο τούρθε να φτερνίστ'η. Πετ'άει ένα φτέρνισμα, βάζει πάλι αυτή τις ρωνές, τρέχουν. Τί έχεις κόρη μου; Άνθρωπος είναι μέσα, σας λέγω. Βλέπουν καλά, πασπατεύουν παντου, δε βρίσκουν τίποτα. 'Ο βασιλές ως τόσο φαρμακωμένος. Φαντάχτηκε, λέγει, ή κόρη μου· φωνάζει άμέσως τον Ντερβίση του να διάβασει, να κάμει ό,τι ήξερε, να βρουν τί είναι εκεί μέσα· ανεβαίνει ο Ντερβίσης, γονατίζει, αρχίζει τ'ο διάβασμα, κάνει χίλιω λογιώ μαγειές, δ'εν μπορεί να βγάλη τίποτα. Βασιλέα μου, λέγει, φάντασμα είναι, και δ'εν μπορώ να τ'ο δ'ω. Άλλο δε μένει παρά να βάλω να καπνίσω μέσα στην κάμαρα να φύγει ό,τι είναι, να τ'ο πιάσουμε, ή να τ'ο δούμε.

Βάζει λοιπό φωτιά άπ'α στο μαγκκλι, ρίχνει κάτωτι άπάνω, σφαλνά τ'α παναθύρια και τις πόρτες, γέμισε καπνό ο κόσμος. Τ'ο παληκαρι που είτανε μέσα, ιδρώσε. Βγάξε τ'ο μαντήλι του, σκουπίζεται καλά καλά, και σκουπίζοντας βγήκε τ'ο μαγεμένο τ'ο νερό που είχε άλειμμένο τ'ο πρόσωπό του χωρίς να τ'ο ξέρει κ' εκείνος, κ' εύτ'ος φανερώθηκε και τον είδαν όλοι τότες. Τον πιάνει τότες ο βασιλές και τονε ρωτά· Δε μ'ου λές, τί ν' αυτά π'όκαμες και ποιός σ' έβαλε μέσα στο παλάτι; Άναγκάστηκε τ'ο παιδί να μολογήση όλες τις αλήθειες και να π'η πώς ο Ντερβίσης έκαμε ό,τι έκαμε. Του βασιλέ του ήρθε μεγάλη προσβολή, γιατί τ'α γίνουν αυτά μές στο παλάτι. Διατάζει άμέσως με τ'η συμβούλη του Ντερβίση του να πάγη στρατεύμα να τον πάρει τον άλλον τον Ντερβίση να τονε φέρη εκεί. Στείλανε μαζί κ' έναν Πασά και τον παραγγείλανε να π'η στον Ντερβίση πώς ο βασιλές σούχει τραπέζι. Σηκώνεται ο πασάς, παίρνει τ'ο στρατό και πηγαίνει.

'Ο Ντερβίσης όμως τ'α προείδε αυτά τ'α πράματα και παραγγείλε στο δούλο του πώς όταν έρτουν και με προσκαλούνε, να π'ης να καθίσουν κομμάτι όσο να ντυθώ και να βγώ. Ηρτε ή ώρα, πήγαν αυτοί, χτυποϋν τήν πόρτα του Ντερβίση, βγαίνει ο δούλος, άνοίγει, τους παίρνει μέσα και τους βάζει και καθίζουν άπ'α στο χαγιατί. Εκεί που φύλαγαν ώσπου να ντυθ'η ο Ντερβίσης να βγ'η, ο Πασάς άντίκρυ του έβλεπε μιά πόρτα, κι άπ' έξω ένα μπαζέ. Σηκώνεται, πηγαίνει κοντά, βλέπει, τί να δει! Ένας μπαζές βασιλικός, και μια χαβούζα στη μέση με χρυσά ψάρια. Κι άπάνου στη χαβούζα στεκότανε μιά κο-

τά κρούσματα άντιλαλούν μες στον παλιόμυλο σαν τ'ο φουσκωμένο τουλούμι που τ'ο βρέχουν οι ζυλιές.

Ένα ξαφνικό φρένιασμα συναρπάζει τ'ώρα τ'η γυναίκα του Τάσιου κι άγωνίζεται· νάγκαλιάζει με τ'α βεργολύγιστα βραχιόνια τ'ης τ'α ξερά καλάμια του γέρου για να τον στρώσει· χαμου τρανταγμένο· «Μωρέ χ'αρε μάβρε, γιατί με παιδέβεις έτσι;..», ψυχομαχάει λίγο.

Στ'α χαμένα δυνάμωνα όμως, κι άφτός βαραίνει· πάνου τ'ώρα πιο πολύ σ'α θράχος ριζιμός και θερωμένος.

«Νά μετανούσεις, χαμενοπούλι, γιατί θα π'ας άμετάλαθη στον κάτω κόσμο... Ποιός σ'ανάγκαζε μωρή, βρώμα, να μαγ'αρίσεις τ'η γενιά μου;...—Χαροπάλεβε τ'ώρα, πουτ'άνα...».

«Σαναμωραμένε γέρο, πού πιστέβεις άκόμα...», κάμει νάπολογηθ'η κάπως τ'ο θρέμα του κάμπου, μα τ'αστραφτερό πελέκι πέφτει γοργό κι άνήλεο και κόβει στη μέση τ'ην κατ'ρα.

Τ'ο μαβροκιτρινασμένο κεφάλι με γουρλωμένα ματία και δαγκωμένα χείλια κουρδουκλιέται κατά τ'η φτερωτή του μύλου και τραβάει ζοπίσω του τ'η χρυσόξανθη μακριά κόμη· τ'ο αίμα πηδάει άχνισμένο άπό τον κομένο λαιμό και ραντίζει τ'α μούτρα και τ'α φο-

ρέματα του γέρου. Ψιλοσφυρίζει σ'α ν'να· καμια φαρμακερή όχια.

Σ'α να έχει πέσει άπ' άλλον κόσμο ο Ποτιούλας Μπογιαράς τρέβει τ'α φλογισμένα μάτια του και κοιτάει τ'η μαβροκόκινη μπάρα ομπρός του που ξετυλίγεται πάγ'αλια σαν κανένα φιδάκι ξεπαγιασμένο μες στο χειμώνα. Έστερα σπάζει βουρλισμένος σε κάτι χαζογέλια τόσο που ή σούλλα του δειλιάζει και τον γκαβγίζει παράξενα.

Κυκλώνει τ'ώρα τ'α σκουμπωμένα χέρια στον άέρα και ξεκλειδώνει τ'ο σκυλιασμένο πρόσωπό του, γυρνώντας το προς τις άραχιασμένες γωνίες·

«Πάτε τ'ώρα να πάρετε κρέας άπό τ'η γελάδα εκείνη πουτ'αζα εδ'ω στο μακελιό...».

Ένα λαχάνισμα σύντονο τον ζεματίζει και ιδρώτας αναβράει πάνου στο ζαρωμένο γλέφαρό του· πισωδρομίζει τρεκλά σαν τον κάθουρα κιάνοριστα και σωριάζεται σ' ένα σακκι μισογεμισμένο. Οι άγριωπές ματιές του δε μποροϋν να ξεκολλήσουν άπό τ'η σκοτωμένη γυναίκα και τ'α ματόφυλα δ'εν κατεβαίνουν για να κλείσουνε, σ'α ν'να· μαρμαρωμένα. Μονάχα τ'ο πηγούνι του άκουμπάει πάνου στο φονικό στηλιάρι που τ'ο κρατάει άνάμεσα στα γόνατα και κόκκινες μισοπηγμένες σταλαματιές που έχουν πιαστεί στα δασό-

τριχα μουστάκια του πέφτουν τ'ώρα μιά μιά κι άνάλαφρα μπροστά στα γυμνωμένα του πόδια.

Τ'ο ψυχομαχητό τ'ης κοπέλλας του κάμπου και τ'ο γάνιασμα των μικρών παιδιών ξεσκίζουν τ'αφτιά του γέρου, μα δ'εν έχει πιά τ'ο κουράγιο να ταρχατ'η άπ' τ'η μονιά του.

ΣΤ'.

Τ'α σκοταδερά ρουμάνικα είναι γαληνεμένα και οι βόγγοι των ανέμων έχουνε λουφαξει· μοναχά, σαν άρχινούνε τ'ώρα τ'α λιανοχρώματα τ'ης κονταβ'ης να χύνουνται στον άέρα, οι πετροπέρδικες ζυπνοϋν και σειοϋνε τ'α φτερά και τρυπάνουν τρεχάτες στα κλαριά των πουρνारीων. Άλάργα τ'α βουνά γίνονται άχνά και ρόδινα και ή ρίγανη χ'ύνει στα πετροτόπια τ'ην άψια και ήλιοφρυγμένη μυρσοδιά τ'ης.

Φασκιωμένος μέσα στη λιγδωμένη προβιά ο Τάσιος σούβει κάτω άπ' τ'α θολωτά κ' έρμα μονοπατια που σταβρώνονται στο μύλο του και σε κάθε μεριά που κλώθει ο δρόμος ή άσιγουρέφτη ματιά του φαχνίζει τ'ο μισσοκόταδο άνου κάτω σ'α να θέλει να φτάσει μιά ώρα άρχήτερα. Έχει σώσει τόσο δρόμο τ'ώρα μες τ'η νύχτα κι άκόμα δε λέει να λαχαινά-

πέλλα καὶ χτενίζουσαν, ποὺ δὲν εἶταν ἡ ὀμορφιά της στὸν κόσμον. Τὰ μαλλιά της σκέπαζαν τὸ κορμί της καὶ λάμπανε σὰν τὸν ἥλιον· αὐτὴ εἶταν Ἀνεργίδα, μὰ αὐτὸς δὲν ᾤξερε. Πηγαίνει παρακάτου κομάτι νὰ τὴ δῆ καλλίτερα, αὐτὴ τραβίχτηκε πίσω. Προχωρεῖ ἐκεῖνος ἀκόμα κομάτι, πάλι αὐτὴ ξοπίσω πηγαίνει. Ἔτσι ἔτσι χωρὶς νὰ τὸ καταλάβῃ, πῆγε, πῆγε, τὴν κυνηγοῦσε ἴσα με τὸ παλάτι τοῦ βασιλέ ποῦ τὸν εἶχε στερεμένο νὰ προσκαλέσει τὸν Ντερβίση. Σὰν τὸν εἶδε ὁ βασιλεὺς τρόμαξε. Τί εἶν' αὐτὰ; τὸν ρωτᾷ. Τί νάναι, τοῦ λέγει. Δὲ βλέπεις αὐτὴ τὴν κοπέλλα ποὺ πολεμῶ νὰ φτάξω καὶ δὲν μπορῶ; Ἰσια με νὰ τὰ ποῦν αὐτὰ, ἡ κοπέλλα γίνεται γαδάρα καὶ τρέχει μέσα στοὺς δρόμους. Αὐτὴ τὴ γαδάρα τὴν εἶχε μαγίψει ὁ Ντερβίσης κ' ἔγινε κοπέλλα καὶ ὁ μπαξές ἐκεῖνος ποὺ ἔβλεπε εἶτανε χάλασμα καὶ τὸ μαγεψε κ' ἔγινε μπαξές. Κι ὅλα αὐτὰ γιὰ νὰ δεῖξη στὸν πασᾶ τὴν τέχνη του.

Ἀναγκάστηκε λοιπὸν ὁ βασιλεὺς κ' ἔστειλε ἄλλον πασᾶ καὶ πῆρε τὸν Ντερβίση καὶ τὸ στράτευμα μαζί κ' ἔρταν. Ὁ βασιλεὺς πλιὰ τοῦκαμε μιὰ πολιτικὴ μεγάλη. Τέσσερεις ἀνομάτους ὅμως τοὺς εἶχε κρυμμένους σ' ἓνα μέρος, καὶ τὴν ὥρα ποὺ θέλανε νὰ σηκωθοῦν ἀπὸ τὸ τραπέζι τοὺς εἶπε νὰ παρουσιαστοῦνε νὰ σκοτώσουν τὸν Ντερβίση. Ἀφοῦ δὲ βγάλανε γλυκὸ κ' ἔψησαν καφέ τοῦ Ντερβίση, ἔβαλαν καὶ τὸ τραπέζι μὲ τὰ φαγιά καὶ κάθισαν ὁ Βασιλεὺς, ὁ Πασᾶς, ὁ Βεζῖρης, καὶ ὁ Ντερβίσης· σὰν ἔφαγαν καὶ θέλανε νὰ βάλουν πλιὰ τὸ χάλβα, λέγει ὁ βασιλεὺς· Τώρα θέλω, Ντερβίση μου, ὅσο νᾶρτει ὁ χάλβας, νὰ μᾶς κάνης τίποτα νὰ γλεντίσουμε, γιατί ἔμαθα πῶς ξέρεις πολλὰ πράματα. Καὶ τί ἀξίότη ἔχω, λέγει, ἐγὼ μπροστὰ σ' ἔσας, βασιλιᾶ μου; Ὅχι, λέγει, θὰ μᾶς κάνης κάτι. Ἄς εἶναι, λέγει. Γυρίζει στὰ πλάγια τοῦ ὁ Ντερβίσης, φουᾶ τρεῖς φορές, γίνεται ἀπάνω ἀπ' τὸ τραπέζι μιὰ κρεβάτα μὲ τὰ σταφύλια. Κόψετε, λέγει, τώρα μὲ τὸ χέρι σας ἀπάνω σταφύλι. Κόβουν αὐτοὶ, τρᾶνε, μένουν ξεροὶ καὶ σαστισμένοι μὲ τὴν τέχνη του. Κι ἄλλο, λέγει, θὰ μᾶς κάμης. Νὰ σὰς κάμω, λέγει. Φουᾶ πάλι τρεῖς φορές γίνεται μιὰ κολοκυθιά καὶ κρεμάζονται τέσσερα κολοκυθία. Πάρε, λέγει, τώρα, βασιλιᾶ μου, τὸ σπαθί σου καὶ κόψε τα ἐσὺ μὲ τὸ χέρι σου. Παίρνει ὁ βασιλεὺς τὸ σπαθί, κόφτει καὶ τὰ τέσσερα τὰ κολοκυθία. Τότες ὁ Ντερβίσης τοῦ λέγει· Πῆγαινε, βασιλιᾶ μου, τώρα στὸν κρυφῶνα πῶχεις τέσσερεις κρυμμένους νὰ μὲ σκοτώσουνε, νὰ δοῦμε τί γίνονται.

Τρόμαξε ὁ βασιλεὺς. Ποῖς τὰ εἶπε αὐτὰ; φέματα εἶναι, ἓνα σουρὸ λόγια. Καλὸ, λέγει, σὲ πιστεύω, μὰ κάνε μου τὴ χάρη κι ἄμε νὰ δῆς. Σηκώνεται ὁ βασιλεὺς, πηγαίνει νὰ δῆ, τί νὰ δῆ! Κ' οἱ τέσσερεις σφαγμένοι καὶ ξεπλανταρωμένοι καταγῆς. Πηγαίνει στὸν Ντερβίση, Μπρέ, τί ν' αὐτὰ, δὲ ξέρω τί; Τί, βασιλιᾶ μου; ρωτᾷ ὁ Ντερβίσης. Νά, σκοτωμένοι εἶναι μέσα ὅλοι. Ἐσὺ τᾶκαμες αὐτὰ. Νὰ μὲ συχωρᾶς, βασιλιᾶ μου, ἐσὺ πῆρες τὸ σπαθί καὶ τοὺς ἐσφαξες. Ἐγὼ δὲν ἔπιασα τίποτα. Τότες ὁ βασιλεὺς μούδιασε καὶ κατάλαβε πῶς αὐτὸς ξεπερνᾷ τὸν δικό του τὸν Ντερβίση στὴν τέχνη καὶ στὴς μαγειεῖς, καὶ ζητᾷ νὰ τὸν κρατήσῃ μαζί του. Αὐτὸς ὅμως δὲ δέχτηκε, παρὰ τοῦ εἶπε· Ὅχι. Ἐγὼ ἔχω τὸ βασιλιᾶ μου, ἀλλὰ τᾶκαμα αὐτὰ ὅλα γιὰ νὰ μπορέσω νᾶρτω νὰ δῶ τὴν ἀξίότη καὶ τὴν παληκαριά τοῦ δικοῦ σου τοῦ Ντερβίση. Μόνο τώρα σὲ παρακαλῶ νὰ δώσεις τὴν κόρη σου στὸ παιδί μου, γιατί σὰ δὲν τὴν πάρῃ θὰν ἀποθάνει. Δέχτηκε ὁ βασιλεὺς, κ' ἔγινε γάμος καὶ χαρὰ, ἦμουν κ' ἐγὼ ἐκεῖ πέρα, μού δώσανε μιὰ κοκκάλα, τὴν ἔγλειψα, τὴν ἔγλειψα, ἔπειτα τὴ δίνω μιὰ ἀπάς στοῦ μπαμπαρῖνη τὸ γόφο, κι ἀπὸ τότε κουτσαίνει καὶ πηγαίνει.

ΕΠΥΛΛΙΑ

1.

Ἐννοιαστὴ λούζεται ἡ κυρὰ
Στὰ κύματα ποὺ ἀφρίζουνε,
Μὰ 'πὸ τὸ βράχο τοῦ βοσκοῦ
Τὰ μάτια τὴ φαγκρίζουνε.
Κι ὅταν γυμνῇ στὴν ἀμμουδιά
Μέσ' ἀπ' τὸ κύμα βγαίνει
Δίχως ἀνάσα κι ὁ βοσκὸς
Μ' ἀνοιχτὸ στόμα μένει,
Κι ἀχόρταγα τὰ μάτια του
Ποῦ τὴν κυρὰ ἀγναντέβανε
Κι ἐλάνοιχτα κι ἀσάλεφτα
Νὰ σβύσουνε κοντέβανε

2.

Στὴν ἀμμουδιά τὰ ρούχα της
Ἀποξηρᾶ, μὰ ὠϊμένα
Μακριὰ νὰ ἀπὸ τὸν τόπο τους
Κι ἀλάργα πηγαίμενα.
Βάνει στὸ νοῦ της χίλια δυὸ
Καὶ ἄχ, νᾶητανε νὰ ξέρῃ
Ποῖς τὸ κομμένο του ἄπλωσε
Στὰ ρούχα της τὸ χέρι,

Κι ἄλλου ποῖς κρυφοκοίταζε
Τὰ δόγυμνά της κάλλη,
Μὲ τὰ μικρὰ της δάχτυλα
Τὰ μάτια νὰ τοῦ βγάλῃ.

3.

Χτυπώντας τὴ τσαρούχια της,
Τὸν ἄμμο σὰν τινάζῃ,
Δὲν ἀγοικίει τὸν πιστικὸ
Ποῦ βραιοαναττανάζει.
Σὰ ντύνουνταν νοιώθει φωτιά
Νὰ καίῃ τὸ μάγουλό της,
Τὸ καρδιοχτύπι της γοργὸ
Καὶ τὸν ἀναασμὸ της.
Ὡ, κι ἂν τὴν εἶδανε γδυτὴ
Τοῦ πιστικοῦ τὰ μάτια,
Κάλλιο της νὰ πνιγῇ βαθιά
Στὴς θάλασσας τὰ πλάτια.

4.

Ὅλη ντροπὴ κι ὅλη θυμὸς
Παίρνει τὸν ἄμμο ἄμμο
Παραμιλώντας σὰν τρελλὴ
Καὶ μὲ τὰ μάτια χάμω.
Ρῆχνει κατᾶρες τοῦ γιαιλοῦ
Τοῦ γλυκοπαχυνιδιάρη,
Κατᾶρες πὶδ χειρότερες
Στὴν κάψα τάλωνάρη,
Καὶ τρέχει μὲ τὰ ξέπλεγα
Μαλλιά σὰν τὸ χρυσάφι
Στὴν πράσινη τὴ λαγκαδιὰ
Σὰν τρομασμένο λάφι.

5.

Ἡ Μῶρα φᾶς τὴν ἐπιασὴ
Καταραμένη ἢ στάνη
Καὶ τὸ βουνὸ κι ὁ θεριστὴς
Ποῦ τίτι κάψα κάνει.
Ἐσθηθῶτη μὲ τὸ φιλι
Νωπὸ στὸ μάγουλό της
Ἐσπνίει, μὰ τὸν ἄντρα της
Δὲν εἶδε στὸ πλεθρό της.
Καὶ τρέμει γιὰ τοῦ τὸ εἶπῃ
Καὶ σκιάζεται ὠϊμένα,
Μήπως κι ὁ ξένος πιστικὸς
Τὴν ἔχει φιλημένα.

ΒΑΡΛΕΝΤΗΣ

ΙΩΑΝΝΗΣ Α. ΛΙΜΠΕΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΠΑΘΟΛΟΓΟΣ ΝΕΥΡΟΛΟΓΟΣ

ΥΦΗΓΗΤΗΣ ΕΝ ΤΩ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΩ

Ὁδὸς Ἀκαδημίας ἀριθ. 82.

σει· θαρρεῖ πῶς ἔχει βγάλει φτερά στὰ πόδια του καὶ ὅσο κοντιζυγῶναι τόσο κ' ἓνας κρύφιος πόθος τόνε σπρώχνει πιὸ μπροστὰ.

Τὰ μάθρα δέντρα περνοῦνε στὸ πλάγι τοῦ βουδα καὶ ψηλωμένα καὶ οἱ κραινίες μὲ τᾶκνόνιστα κλαδιά γρατσουνοῦνε κάθε λίγο τὸ ξεραμένο καὶ σκληρὸ τομάρι ποὺ φορεῖ. Καποτε γλιστράει πάνου στὰ στουρνολίθαρα κι ἀφτὰ ἀκούγονται νὰ σέρνουνε βαζοκοπώντας κι ἄλλα τροχάλια τὸν κατήφορο κατὰ τὸ λάκκο ποὺ κυλᾶνε.

«Διαβολεμένη νύχτα ποῦ δὲ θέλει νὰ ξημερώσει!.. Δὲ νογῶ τί κρίματα ἔχω καὶ τυραγνίμαι τόσο... Ἡ Φῶτα μου ἀντιπροχτὲς ἀκόμα λειτουργῆσε πάνου στὸ ρημοκλήσι τοῦ Ἁγίου Διὰ ποῦ τῶς τάξει γιὰ μένα καὶ μεθᾶβριο πάλι θὰ πάει στὸ βράχο νᾶνάψει κερὰ στὸ κόνισμα... Ἡ κατᾶρα τοῦ παπποῦ μου ποῦ τᾶβαλε μὲ τὸ διάβολο μὲ βασανίζει πάντα καὶ προκοπὴ δὲν ἔχω... Μέσα στὸν ἐλαιῶνα μου οἱ πλιότερες ἀντρέλες μου ψύριασαν καὶ τὰ νὰ φυντάνια τᾶχει στρωμένα χάμου τὸ στερνὸ χαλάζι ποῦ εἶναι νὰ τὸν παίρνει ὁ πόνος κανένα... Τί τὸ θέλαμε καὶ τᾶλλο τὸ βίβ;... Σὰ νὰ μὴ μᾶς πόρεθε ὁ πατρικὸς νερόμυλος... Πολυτεχνίτης κ' ἐρημοσπίτης!..», πασπάτεβε τὰ χεῖλια του σ' ὅλο τὸ δρόμο καὶ

βλαστημοῦσε.

Καὶ τὸ παρκυθὶ πάφηλογοῦντανε γιὰ τὴ γενιά του ἄστραψε ξανά στὸ θολωμένο νοῦ του :

— «Οἱ μυλωνάδες πρώτα κι ἀρχίς εἶτανε φτωχοὶ καὶ κακομοιριασμένοι ἀθῶποι· σταμπούλια ἔλεθαν καὶ σπειριά κρατοῦσανε γιὰ νὰ γιομίσουν τὴν παραδρμένη κοιλιὰ· νύχτα μέρα δούλεβν πάνου στὴ μυλόπετρα σκυμένοι· κ' ἔχυναν τὸ γένημα λιγιστὸ καὶ μὲ τὴ χούφτα, γιατί ἀπὸ βαρδάρια δὲν ἔξεραν. Ὁ Θεὸς τὸν εἶχεν ἀστοχῆσει τέτιον κόσμον τῆς ἐρμικῆς καὶ δουλεφτάρη· μὰ ὁ τρισκατάρτος — μακριὰ τοῦ λόγου σου καὶ τῆς ἀφεντιᾶς μου — μιὰ καὶ δυὸ μουρλαίνεται καὶ πάει σὰν ἓνας ξένος γυρολόγος ποῦ παραστράτησε στάγριτοπία νὰ τὸν ἐλεημονῆσει. Χτύπησε στὴν πόρτα τοῦ παπποῦ μου κι ἀφτὸς ἔγλειψε τὸν τόπο χάμου μὲ τὴ γλώσσα γιὰ νὰ τὸν καθαρῆσει ἀπ' τὰλέβρι· καὶ νὰ βάλει τὸ μουσαφῆρη νὰ καθῆσει. «— Ἀπὸ ποῦ μὲ τὸ καλὸ καὶ γιὰ ποῦ, πατριώτη;» — «Ἀνεμομάζεμα εἶμαι κι ἀνεμοσκόρπισμα θὰ γένω». Τὸν ἰδασκάλεψε κατόπι νὰ φιακίσει τὴ βαρδαρομάννα καὶ τᾶμπάρι· κ' ἔγινε τὴ χαραγὴ ἄφαντος σὰν καπνός. Τὸν εἶδες ἐσὺ; — τὸν εἶδα κ' ἐγὼ. Ὁ μυλωνᾶς δὲν εἶχε ἀνάγκη τώρα νὰ καθεται καὶ νὰ συγκαλεται πάνου στὴ μυλόπετρα. Βρακοῦσες κό-

τες κακαριόνταν στὴν ἀβλή κι ὄπαρες λιμπιστικὲς κρέμουνταν γύρω στὰ δειντρικ. Κυπαρισσάκια φύτεφε ὁ μακαρίτης στὴν ἀρχὰ καὶ μαθρολογοῦσαν περήφανα καὶ πομπεμένα. Μὰ λίγα χρόνια κύλησαν κι ἀντᾶρεθε τὸ βουνὸ· στὸν ὕπνο του τότες φαίνονταν ὁ σατανᾶς μὲ τὰ κέρατα καὶ χόρθε κι ἀναρίχνονταν γιὰ τὸ καλὸ ποῦ τοῦκαμε. Μουρλαίνεται κι ὁ μυλωνᾶς ποῦ ρίλεψε τὸ διάβολο στὴν καλύθα του κι ἀρνήστηκε τὸν ἄγιο σταθρό· ρῆμαξε τὸ περιβόλι του καὶ καλεῖ τὰ κυπαρίσια· μὲ μιὰ πέτρα δεμένη στὸ λαιμὸ βούλιασε στὴ λουνιασμένη Σαλαμπριά κι ἀφτὴ ξέρασε τὸ κορμὶ του πέρα στὸ μπούλωμα, πρησμένο καὶ φουσκωμένο σὰν κανένα τουλούμι, μὲ λυωμένα ἀφτὰ καὶ μύτες. Μὰ τὰ βαρδάρια ἔμειναν ἀπὸ τότες».

Ἐχει περάσει πιά τὸ κομένο μυλάβλακο καὶ σ' ἀπόλιγο ἀλωνίζει μπροστὰ στὸ σπίτι του· μὰ οὔτε ψυχὴ δὲν ἔρχεται νὰ τοῦ ἀνοίξει καὶ οἱ ἀπαλάμες του ξεφλουδίζονται χτυπώντας πάνου στὰροκάνιστα σανίδια τῆς ἀβλόπορτας. Μόνο οἱ βρακάτες κότες ποῦ μόλις ξύπνησαν καὶ σκαλίζουνε μέσα τὰ σκρόπια σκύβαλα ξενομιούνται μὲ τοὺς χτύπους καὶ τὰ σκιαγμένα κακαρίσματα ἀκούγονται στὸν ἀβγι-νὸν ἀέρα βαριὰ καὶ παρᾶτονα.

ΚΥΡΙΑΚΑΤΙΚΟ ΚΗΡΥΓΜΑ

Ἦν δὲ Ἰωάννης ἐνδεδυμένος τρίχας καμήλων
καὶ ζώην δερματίνην περὶ τὴν ὀσφὺν αὐτοῦ καὶ
ἐσθίων ἀκριδὰς καὶ μέλι ἄγριον.

Μάρκος 1.

Ἀπ' τὴν ἀρχὴν ὡς τὸ τέλος, ἀδελφοὶ Χριστιανοί, τὸ θεμέλιωμα τῆς πίστεως μας γίνεται μὲ ἀδυναμία καὶ μικρότητα τῶν ὑλικῶν μέσων. Μέσα σὲ μιὰ σπηλιά, κοντὰ στὸ παχνὶ ἀλόγων ζώων, γεννιέται ὁ παντοδύναμος λυτρωτὴς τοῦ κόσμου· φτωχογεννημένος δὲν ἄκουσε ὀλόγουρα στὴν κούνια τὴν κολακεία τῶν ἀνθρώπων πού τριγυρίζουν καὶ περιγλείφουν τοὺς δυνατοὺς καὶ ἔρχοντες τῆς γῆς. Τῶν Ἀγγέλων ἡ μελωδία, πού ἐναννίρει τὸν πρῶτό του γλυκὴν ὕπνον ἀνάμεσα στοὺς ἀνθρώπους, δὲν ἀκούστηκε παρὰ μονάχα ἀπὸ φτωχοὺς βοσκούς κι' ἀπὸ κανέναν ἄλλον. Τὸ λαμπερὸ ἀστὲρι πού ἐσημάδεψε τὴ γέννησή του μοναχὰ οἱ μάγοι, οἱ ἀντιπρόσωποι τῆς σοφίας τοῦ παλίου καιροῦ, τὸ εἶδαν, τὰκολούθησαν καὶ μοναχοὶ τοὺς προσκυνήσαν τὸν νεογέννητο βασιλέα, ὅπου ἡ βασιλεία του δὲν εἶτανε ἀπὸ τοῦτον τὸν κόσμον, τὸν κόσμον τῆς ψευτιάς καὶ τῆς ὕλης. Ἡ ταπεινὸς ἀκολουθεῖ ὅλη του τὴ ζωὴ. Ὅταν ὀχτωμέρισε, τὸν ἐφέρανε στὸν ναὸ, σὺν φτωγαδάκι νήπιον καὶ τοῦ κέκτανε τὴν περιτομὴν, δεῖγμα καὶ τοῦτο τοῦ σεβασμοῦ τοῦ στοὺς νόμους τοῦ κόσμου, μάθημα στὸ μέλλον νομιμορροσύνης καὶ ὑπακοῆς. Κι' ἐστὶ ἐπέρανα ἡ ἐπίγεια ζωὴ τοῦ Θεοανθρώπου, μὲ φτώχεια καὶ ταπεινότητα, μὲ ὑπομονὴ καὶ ὑποταγὴ στοὺς δικούς του. Ἐστὶ ἐπέρασαν τὰ χρόνια τῆς προετοιμασίας γιὰ τὸ θεϊκὸ του κήρυγμα καὶ τέλος ἔφτασεν ἡ ὥρα, ὅπου ἐμελλε νὰ βροντήσῃ ἡ θεϊκὴ του φωνή, πού ἐμελλε νὰ ριζῇ καταγῆς τὴν πλάνην καὶ τὴν ψευτιά καὶ τὴν ἀπατηλὴν τοῦ κόσμου δύναμιν. Σὲ περασμένα χρόνια ἡ φωνὴ τῶν σαλπικῶν ἐγκρέμισε τὰ καστρότουχα τῆς Γερικῆς· τῶρα ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ, πού γεννήθηκε ἄνθρωπος, θὰ ριζῇ χαλάσματα καταγῆς τοὺς πύργους πού εἶχανε μέσα τοὺς φυλακωμένους τὴν λευτερίαν τῆς συνείδησης τῶν ἀνθρώπων κι' ἀλλυσοδεμένη τὴ γνώση καὶ τὴν ἀλήθειαν. Καὶ τῶρα ὅμως φτωχικὰ κι' ἡσυχὰ προκηρύσσεται ὁ ἐρχομὸς τοῦ Θεοῦ. Ὁ Πρό-

δρομὸς του, πού στάλθηκε μπρὸς νὰ φωνάξῃ στοὺς ἀνὴ ὄπους τὸ φτάσιμο τοῦ Σωτήρα των, εἶτανε ἄνθρωπος ἐρημίτης· ὁ κόσμος εἶχε πολὺ προστυχεῖν καὶ κανένα καλὸ ἀπὸ μέσα δὲν μπορούσε νὰ ξεπροβάλλῃ. Ἐπρεπε λοιπὸν ἀπὸ τὴν ἐρημία νὰ ἐβγῇ ὁ Πρόδρομος καὶ στὴν ἐρημία νὰ πρωτακουστῇ ἡ φωνὴ του, σὺν νᾶδειχνε μὲ τοῦτο ἡ θεία χάρις πὼς ἀπ' τὰ τίποτα, ἀπ' τὴν ἐρημὸν θάρχινοῦσε τὸ θεμέλιωμα τοῦ πνευματικοῦ κόσμου, ὅπως ἄλλοτε ἀπ' τὸ χάος ἐπλάστηκε ὁ ὑλικὸς κόσμος. Τὸν Πρόδρομον δὲν τότε συντροφιάζον στρατεύματα καὶ καβαλλάρηδες, τούμπανα καὶ σάλπιγγες· δὲν εἶναι στολισμένοι μὲ χρυσάφια καὶ φτερά, μὲ παράσημα καὶ φαντασίες, ὅπως εἶναι στολισμένοι οἱ Πρόδρομοι τῶν βασιλιάδων τῆς γῆς. Ὅχι· ὁ Ἰωάννης φοροῦσε φόρεμα ἀπὸ καμηλότριχες καὶ ζώην δερματίναν ἐσφιγγε τὴ μέση του, καὶ τὸ φαγὶ του εἶτανε ἀκριδὲς κι' ἄγριο μέλι. Αὐτὸς ὁ φτωχὸς ἐρημίτης διαλέχθηκε Πρόδρομος τοῦ Θεοῦ Λόγου. Καὶ μ' ὅλο τὸ δίκιο. Πειὸ μέγας ἀπ' τῆς ἀνάγκης τῆς καθημερινῆς ζωῆς, πού θὰ πῆ, πειὸ μέγας ἀπ' τὰ ζουλεμμένα μεγαλεῖα τοῦ κόσμου, πειὸ μέγας ἀπ' τὰ χρήματα, ἀπ' τὴς δόξες, τὴς τιμῆς, τὰ στολίδια, τὴς ὑποφερτῆς τοῦ κόσμου ψευτιῆς πού θέλει νὰ ζῆσῃ, ὅπως ὅπως, εἶτανε ὁ μόνος πού μπορούσε νὰ βροντοφονάξῃ: Ἐτοιμάστε τὸν δρόμον τοῦ Κυρίου· ἰσάστε τὰ μονοπάτια του.

Καὶ εἶναι ἀλήθεια, Χριστιανοί μου, πὼς κείνος ὁ ἄνθρωπος μοναχὰ στὸν κόσμον εἶναι ἄξιος νὰ δουλέψῃ γιὰ μεγάλα ἔργα, γιὰ ἔργα ἀθάνατα κι' αἰώνια, ὅπου δὲν εἶναι σκλάβος τοῦ σήμερα καὶ τοῦ αὔριο, τοῦ χτῆς καὶ τοῦ προχτῆς. τοῦ πέρους καὶ τοῦ φέτος καὶ τοῦ χρόνου, ὁ ἄνθρωπος πού μέσα στὸ κεφάλι του χωρᾶ ἡ αἰωνιότη.

Πὼς θέλεις ἐσὺ νὰ κάμῃς μέγαν ἔργον, ἀφοῦ ροδᾶσαι μὴ χάσης τὸ συμφέρον σου, στὸ ἐμπόριόν σου ἢ στὴν πολιτικὴν σου, ἀφοῦ τρέμεις, νὰ μὴ σὲ κατακρίνουνε γιὰτὶ ἐφῆρτικες εἶσαι, γιὰτὶ περπατῶντας ἐξέχασες νὰ βγάλῃς τὸ καπέλλο σου σ' ἕναν κῆποιον πού ἀλλοιῶς δὲν θὰ τοῦλεγε μὴδὲ καλημέρα ἀπλῆ; Πὼς θέλεις νὰ δειξῇς παλληκαριά κι' ἠρωισμόν στὸν πόλεμον ἢ στὴν κοινωνίαν, ἀφοῦ ἀδικήσῃς χτυπᾶ ἢ καρδιά σου μὴν παθῇ τίποτα ἢ ἀκριβὴ σου ζωὴ; Ποιὸς ἄλλος μπορούσε νὰ τρεῖξῃ μπρὸς ἀπ' τὸν Χριστὸν καὶ νὰ φωνάξῃ «Μετανοεῖτε· ἤγγικεν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν», παρὰ ὁ Ἰωάννης, ὁ ἐρημίτης τοῦ Ἰορδάνου, ὅπου δὲν εἶχεν ἀνάγκην μὴδ' ἀπ' αὐτὰ τὰ χρειαζόμενα τῆς καθημερινῆς ζωῆς, πού δὲν

ἔσχοτιζονταν γιὰ φαγιά καὶ γιὰ πιοτὰ, πού δὲν τὸν ἐννοιάζε σὲ ποιὰ μὸδα ἔκοβαν οἱ ἄνθρωποι τὴς φορεσιῆς τους, ὁ ἐρημίτης πού τὸν ἔφταναν λίγες μπουκιὲς μυρωδάτο ἀγριόμελον νὰ τὸν θρέψουν καὶ λίγες καμηλότριχες νὰ σκεπάσουν τὴ γδύμνια του;

Κι' ὕστερα πὼς εἶτανε θᾶμμα ἡ νίκη τῆς Χριστιανοσύνης; Ἄν εἶτανε θᾶμμα, αὐτὸ εἶτανε ἀπὸ κείνα πού κάνει τοῦ ἀνθρώπου ὁ ἠρωισμὸς, κείνο ἴσα ἴσα πού θέλησε ὁ Χριστὸς, μὲ τὴς ἠρωικῆς τᾶνθρώπου δυνάμεις νὰ λύσῃ τὸ ζήτημα τῆς ἀνθρωπίνης προκοπῆς καὶ τοῦ ψηλωμοῦ τοῦ ἀνθρώπου ἴσα μὲ τὸ μεγαλεῖον τοῦ Θεοῦ. Τὸ φαινέριμα τοῦ Προδρόμου εἶτανε μιὰ ἀπόδειξις κεινοῦ πού εἶπε ἀργότερα ὁ θεοφώτιστος Παῦλος. «Τὰ ἀσθενῆ τοῦ κόσμου ἐξελέξατο ὁ Θεὸς, ἵνα κατασχῆν τὰ ἰσχυρὰ». Μὲ τὴν ἀδυναμία καὶ τὴν ταπεινότητα τῶν ἀφωσιωμένων ἐνίκησεν ὁ Θεὸς τοὺς δυνατοὺς τῆς γῆς. Βασιλιάδες καὶ Ἄρχοντες, Ἀρχιερεῖς καὶ Διαδασμένοι, μαχαιράδες καὶ σοφοί, πλοῦσοι καὶ χαραιοθερμμένοι, ὅλοι βάλανε τὰ δυνατὰ τους νὰ πνίξουνε τὴν Χριστιανοσύνην ἀπάνω στὴ γέννησή του, μέσα στὴν κούνια τῆς. Αὐτὴ ὅμως, μὲ τὴ δύναμιν τῆς ἀληθείας δυναμώνοντας τὴν ἀδυναμία τῆς, ὅλα τὰ νίκησε κι' ἀπάνω στά συντρίμμια τους ἔστησε τὸ θρόνον του πού ὡς τὰ σήμερα στέκει ἀσάλευτη, κι' ὅσο ἀνοίγει ὁ κόσμος τὰ μάτια του στὸ φῶς τῆς ἀληθείας τόσο πλειότερον θὰ μαζώνεται μ' εὐλάβεια κι' ἀγάπην ἀποκάτου στὸν ἄσκιον τοῦ Σταυροῦ καὶ θὰ ζῆ ἡσυχος καὶ καλόμοιρος, γλυτωμένος ἀπ' τὰ καρδιοχτύπια τῆς πλεονεξίας, εὐχαριστημένος μὲ κείνα πού ἔχει, ὅμοιος μὲ τὸν Πρόδρομον. πού φορώντας καμηλότριχες καὶ τρώγοντας μέλι ἄγριον κι' ἀκριδὲς εἶχε τὴ δύναμιν νὰ στυλῶν τὸ φειγγερὸν τοῦ μάτι τοῦ Θεοῦ τὸ θεῖον καὶ νὰ καλῆ τὸν κόσμον νὰ ζυπνήσῃ ἀπ' τὸν ὕπνον τῆς ἀμαρτίας τὸ φαρμακωμένον φωνάζοντας: «Μετανοεῖτε, ἤγγικεν γὰρ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν».

Ο ΚΗΡΥΓΜΑΣ ΤΟΥ ΝΟΥΜΑ

ΕΠΙΓΡΑΜΜΑ

ΣΕ ΚΟΛΑΣΜΕΝΟ ΔΑΝΤΟΛΟΓΙΟ

Τὸ δίνω τὸν ξεκοιλιασέν μὲ τέχνην καὶ μὲ χάρι
Καὶ τᾶντερά του κρέμασεν σὲ Ἐλύδιο τσιγκέλι.
Κι' ὅμως σὲ δὲν μεταφράσῃ καὶ ὄχι μακεδάρη,
Ἦνατ' ἐστὶ ἡ συνθήκη τοῦ τόπου μας τὸ θέλει.

ΗΛΥΘΙΟΣ

Στὰ μέρια τῆς ἀνατολῆς εἶναι στρωμένα σύγνεφα μαβρειδερά σὺν τὴν πίσσαν καὶ ἡ μέρα ἀργεῖ νὰ φέξῃ. Ἀκόμα δὲ χαθῆκαν ὅλα τὰ στέρια καὶ τὸ μάτι ξαναίγει κανένα ἀσπροουλιαρικό μὲς στὰ οὐράνια. Ὁ γιὸς τοῦ μυλωνᾶ δὲ δουράει τῶρα καὶ σὺν ἀποκαρωμένος γυρνᾷ ἀπὸ τὴν πίσω πλάγιαν καὶ πηδάει τὰ γκαθωτὰ παλιούρια γιὰ νὰ μπει μὲς σὲ τὸ μύλον ἀπὸ τὴν πορτοπούλα τοῦ περιβολίου πού τὴν ἀγναντέβει νὰ μαβρολογαίει ἀκόμα ἀνοιχτῆ.

Λύνεται ἄξαφνα ἡ γλώσσα του καὶ τὰ μάτια του πάνε νὰ πεταχτοῦν ὄξω ἀπ' τὴς κόγχες φουσκωμένα: δὲν πιστέβει σ' ὅσα γλέπει μὲς στὸ μισόφωτον τῆς χαραγῆς καὶ βασιτεῖται στηλωμένος πάνου στὴ θύρα γιὰ νὰ μὴ στρωθεῖ χάμου καὶ πεθάνει.

«Ἦθελες νὰ γίνεις κάρου διπλό...», ἀναχολιέται τότες ὁ κουλουριασμένος γέρος μ' ἕνα ξερόβηχα. «Ὁ λυκοφαγωμένος σῆχει ἀδραχμῆν καὶ τὰ γόνάτα σου πῆραν καὶ σένα χῶμα πού πατάμε... Μιὰ κοπὴ λυκόπουλα στριγκλιάρικα μοναχῆ μὲς στὸ σπῆτι σου καὶ μασαίει τὸ γλυκὸ ψωμί σου... Καὶ ἡ κοιλιὰ τῆς Φώτως σου μὲ κοπέλια ξενοσπαρμένα εἶταν βαρεμένη... Γύρεβες καὶ γύρεβες μὴ κορασιά γενοβολήτρα κ' ἔμορφη, μὰ στὰ στερνὰ τὴ βρῆκες... Οὐδὲ στιγμὴ δὲν ἄφινε νὰ σάπαταί, τυφλοπόντικα, κι' ὅλο

θυμόνταν τὰ παλιὰ, τὰ λείπτερα τὰ χαδιά... Κεθου καὶ σὺ τῶρα κοντὰ στὰ κεφάλια κορμὶ πού ξίνα χέρια τῶσφιγγαν καὶ γέλα μὲ τὴν ἀμυγλοσύνην σου, ἔμοιρε!.. Ἐγὼ σφαλήξα τὰ μάτια μου κ' ἔγιναν νιόχαρὸς τῆς... Ἀσογὸς δὲν ἤθελα νὰ πεθάνω καὶ τὸ μυγοφτυμένο ψωμί τοῦ κάμπου δὲν τᾶρισα νὰ βρωμοκοπάει μὲς στὸ σπῆτι μου... Ἐσὺ νὰ ζῆσεις τῶρα καὶ γιὰ ἄλλο στεφάνι κοίταξε, τὴν ἀνεμοδαρτὴ γενιά νὰ διπλοθεμελιώσεις...»

Σὰ νὰ ζυπνάει μ' ἀφτὰ τὰ λόγια ἀπὸ βύθον ταρραγμένο ὁ νιὸς λεβέντης καὶ κατὶ νοιώθει νὰ χοχλάζει μέσα του πού τᾶρισα κερνιάζον πάνου στὰ χεῖλια καὶ τὸ κόκκινον γαῖμα πηχτῶναι τρώει μὲ τὰ φρενιασμένα καὶ ξερά του μάτια τὸ γέρον καὶ χυμαίει πάνου του μ' ἀνοιγμένα δάχτυλα.

«Ἄχ!.. Τί μοῦ σκυλιάζεις, ἀσπρομάλλη, ἀφτῶν;... Καὶ τὴ ζωὴ μου κόφτεις, ἀναθεματισμένε, τῶρα;... Δὲν ἤξερες πόσο τὴν ἤθελα ἐγὼ;... Γι' ἀφτὸ σὲ φύλαγα τὸ σπῆτι μου;... Καὶ πὼς θὰ συλλογιέμαι τώρα στὰ μαβροσκύληκα πού θὰ δειπνοῦνε μὲ τὴν καμαρωμένην μου χαρὰ, ἐγὼ;... Μάθρε, μάθρε γεροπατέρα, θέλω μὲς στὰ τάρταρα νὰ σὲ βουλιάξω, νὰ σὲ πνίξω λαχταρῶ καὶ νὰ χορτάσω ὕστερα...»

Καὶ τραβοῦσε ἀπὸ τὰ ματωμένα ποδάρια σῶάρνα

τὸν γηρασμένον ἄνθρωπον σὺν ἕναν τρουβᾶ μὲ κόκκαλα γιὰ νὰ τὸν πετάξῃ μὲς στὸ λασπωμένο καὶ θολὸ νερὸ τῆς στέρας. Ὁ Ποτιούλας Μπογιάρης, παραλυμένος πιά μὲ τὸ νυχτερινὸ πάλεμά του, τευτάνει τῶρα τὰ ζυλικωμένα χέρια του καὶ γρατσουναίει τὸ χῶμα μὲ τὰ νύχια γιὰ νὰ κρατηθεῖ ἀπ' ἀφτὸ. Ἐπειτα μπήγει τὰ δαχτυλά του μὲς στὰ σακκιά· μὰ γλήγορα ξεκοιλιάται μὲ τὴ φούρια τοῦ γιου του, ἀνοιγοκλεῖ ὀλοένα τὰ χεῖμα τοῦ στόμα δίχως νὰ μπορεῖ νὰ λαλήσει καὶ στραβοκατινιάζει σὺν ἕνα πού χαροπαλέβει καὶ ξεψυχᾷ. Σὰ θαρρεῖ στερνὰ πὼς θὰ γλυτώσει ἂν πιστεῖ γερὰ ἀπὸ κάπου, ἀδράζει μὲς στὴ χωνεμένη ἀγκαλιά του τὴ δόλια Φώτην καὶ μ' ἀφτὴν ἀντάμα κουρδουκυλιέται ἀφανισμένα πάνου στὸ χῶμα. Νογαίει ὅμως σὲ λίγο τὸ σκοτωμένο κρέας τῆς καὶ τὴν ἀπαρατάει σὺν ἕνα πού κατὶ βρέσκει βρώμικον καὶ τάφινει πάλαι νὰ πῆσει χάμου γελασμένος.

Κοντὰ στὴν ἡσυχὴ στέρναν ὁ μυλωνᾶς διπλῶναι τὸ κορμὶ του καὶ μπλέχεται μὲ τὴ μέση σ' ἕνα στυλο πού βαστάει τὴν ἀνταβάνωτη σκεπή. Στὴν ἀπελπισμένη δύναμιν ἐνὸς πού πῆει νὰ πεθάνει τραντάζεται ἀφτῆ, τὰ παλιόξυλα τριζοβολοῦν καὶ σπάζουν κι' ἀρχινοῦν νὰ πέφτουν τριμμάτα τὰ κεραμίδια ἕνα.

ΒΙΒΛΙΟΝ ΠΑΡΑΠΟΝΩΝ

Είναι τοποθετημένο, αυτό, δηλαδή τὸ βιβλίον, ἐπάνω εἰς ἕνα εἰδικῶς κατασκευασμένον τραπεζάκι, εἰς σιδηροδρομικὸν σταθμὸν. Τὸ κλειδί τοῦ τραπεζαίου αὐτὸ φυλάττει ὁ χωροφύλαξ τοῦ σταθμοῦ, πράγματι ὅμως, κανένα κλειδί δὲν χρειάζεται, ἐπειδὴ τὸ συρτάρι εἶναι πάντοτε ἀνοικτόν.

Ἄνοιγετε τὸ βιβλίον καὶ διαβάετε :

« Ἀξιότιμε κύριε ! Δοκιμὴ πέννας !

Κάτω ἀπὸ αὐτὸ εἶναι ζωγραφισμένη τερατώδης μούρη, μὲ μίαν, πελωρίων διαστάσεων, μύτη καὶ κέρατα. Κάτω ἀπὸ αὐτὴν τῆ μούρη εἶναι γραμμένα :

« Ἐίμαι μούρη σὺν ἀπόχη
εἶσαι κτῆνος, ἐγὼ — ὄχι.

Ἐίμαι ἢ μούρη σου ».

« Πλησιάζοντας εἰς τὸν σταθμὸν αὐτὸν καὶ κοιτάζοντας τὴν φύσιν, μοῦ ἐπῆρε ὁ ἀέρας τὸ καπέλο μου

Μ. Μυρωμένος ».

« Ἐκεῖνος ποῦ τὰ ἔγραψε — καλὸς
κι' αὐτὸς ποῦ τὰ διαβάει — παλαβός ».

« Ἄφησε ἀναμνήσεις ὁ εἰρηνοδίκης Καλαβρέζος ».

« Ἐφθυθὸς ἀναφέρο εἰς τὸν κύρην προσητάμενον ὅτι ὁ ὠδύγος Κουκλὶς ἐφέρθηκε μὲ μεγάλῃ ἀφράδια ὁσαυφορὰ στὴ γινέκα μου ἢ γινέκα μου δὲν ἔκαμε κανένα θόρυβο. Ἀπεναντίας προσπαθοῦσαι νὰ ἦνε ὕσιχια. Ἐπύσης καὶ γιὰ τὸ Χρῆστο τὸ χοροφύλακα ποῦ μάρπαξε ἀπὸ τὸ γιανὰ ἄτε νὰ χαθῆς ρε τοῦλίο. ἄρῳτα καὶ τὸ πάρεδρο νὰ τοῦ πει τὴ διαγογὴ τίς γηνέκας μου ».

« Ἀφτὰ τὰ διαβάσαμε καὶ στὸν Ἀριστοφάνη τοῦ Πηγαδιώτη »!

« Διατελῶν ὑπὸ τὴν ἐντόπωσιν σκανδαλώδους πράξεως... (σβυσμένα). Διερχόμενος τοῦ σταθμοῦ τοῦτου συνεκινήθη βαθύτατα ἀπὸ τὸ ἐξῆς... (σβυσμένα). Πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν μου ἔλαβε χῶραν τὸ ἐξῆς σκανδαλώδες περιστατικόν, διὰ ζωηρῶν χρωμάτων εἰκονίζον τὴν κατάστασιν τῶν σιδηροδρόμων μας... (τὰ

παρκατὼ ἦσαν ὅλα σβυσμένα μέχρι τῆς ὑπογραφῆς) : Μενέλαος Τζερμεῖς. Τελειόφοιτος τοῦ Γυμνασίου Τριπόλεως ».

« Μὴ ἔχοντας τί νὰ κάμω ἕως νὰ φθάσῃ ἡ ἀμαξοστοιχία, περιεργαζόμενη τὸ μούτρο τοῦ σταθμάρχου, τὸ ὅποιον δὲν μοῦ ἄρεσε καθόλου καὶ τὸ διακοινοῶ εἰς ὅλην τὴν γραμμὴν.

Δύσθυμος ταξειδιώτης ».

« Ἐίρω ποιὸς τῆ γραφὴ αὐτὰ. Τῆ γραφὴ ὁ Μ. Τ. Κύριοι ! τίς τσίπες σας »!

« Ἡ γυναῖκα τοῦ χωροφύλακα Ἀλεξάνδρῃ ἐπῆγε χθὲς περίπατο στὸ λόγγο μὲ τὸν ζυγιστὴ τοῦ σταθμοῦ. Καλὴ διασκέδασι ! Κουράγιο, καὶ μίμνε Ἀλεξάντρῃ ».

« Διερχόμενος ἀπὸ τὸν σταθμὸν ἐπίεισα, καὶ θελήσας φαγεῖν, δὲν εὗρήκα νηστήσιμον τροφήν.

Εὐάγγελος Πατερημὸς, Διάκονος ».

« Ἄς ἔτρωγες τὸν περιδρομόν ».

« Ὅποιος εὗρη μιά καπνοσακκούλα ἀπὸ φῶσκα βωδιοῦ, δῶρον τοῦ Παναγιώτη τοῦ χασάπη, ἄς κρατήσῃ τὸν καπνὸν, καὶ τὴ σακκούλα νὰ τὴν παραδώσῃ στὸν ταμῖα τοῦ σταθμοῦ κύρ Ἀνάργυρον ».

« Ἐπειδὴ μὲ ἀπολύουν ἀπὸ τὴν ὑπηρεσίαν, πῶς τάχα εἶμαι μέθυσο, ἀναγγέλλω λοιπὸν κ' ἐγὼ, πῶς ὅλοι σας εἶσθε κλέφτες καὶ μασκαράδες. Κ. Κανάτος, τηλεγραφετής ».

« Ἐίρω κ' ἐγὼ πολλὰ μὰ δὲν τὰ λέω ».

« Κατινούλα μου, τρελλαίνουμαι γιὰ σένα ».

« Εἰς τὸ βιβλίον τῶν παραπόνων, παρακαλῶ νὰ μὴ γράφονται ἰδιαιτέρως. Διὰ τὸν σταθμάρχην.

Πέτρος Τσανάκας ».

« Ἄν εἶσαι καὶ Τσανάκας »

εἶσαι ὅμως ἕνας βλάκας ».

(Μίμνηση)

A. Γ. Κ.

(ἀπὸ τὸ ρωσικὸν τοῦ Τσίχωφ).

κ' ἕνα. Μὰ ὁ Τάσιος Μπογιαρὰς τοῦ ἔχει πιά πατήσει μιά σπρωξιά πειστωμένη καὶ ὁ γέρο μυλωνᾶς μὲ τίς γδαρμένες πατούνας τὸν ἀνέφορ πιάνει τῶρα τὸ φούντο κάτου μπηχτοκέφαλα καὶ ὁ γυάλος τῆς στέρας βγάξει μπουρμπουλήθρες καὶ ἀφρίζει.

Ὁ ἀθάνατος ἥλιος χτυπάει πάνου στὰ ρουμάνια τῶν βουνῶν σὰ νάνάβει μιά ζωερὴ πυρκαγιά. Κι ὁ χηρεμένος μερφονὸς κάθεται τῶρα μὲς στὸ χαγιάτι, δίπλα στὰ χαλάσματα τοῦ νερόμυλου, κ' ἔχει συμαζωγμένα γύρω τὰναλαγα καὶ ἀνιότα παιδιὰ του· φυλάει ὀλοένα τὰ γαλανὰ τουσ μάτια ποῦ σφαλνοῦν ἀπὸ τὴν ἀγρύπνια καὶ χύνει μάθρα μάθρα δάκρια σὺν τὰ μούρα χοντρα.

(Λάρσα. — Ἀπρίλης, 1906)

ΣΠΗΛΙΟΣ ΑΝΘΙΑΣ

ΛΕΞΙΛΟΓΙ

Σύμφωνα μ' αὐτὰ ποῦ λέει στὴ σημειωσούλα του στὸ σημερινὸ φύλλο ὁ Ἀργύρης Ἐφταλιώτης, τελιώνοντας τὰ παραμύθια τοῦ Μόλιου, τῆς πατρι-

δος του, δημοσιεύουμε τὸ Λεξιλόγι αὐτὸ μὲ τίς σπάνιες λέξεις, τίς ντόπιες, ποῦ ἀπαντιοῦνται στὸ Θεσσαλικὸ δῆγμα τοῦ Σπήλιου Ἄνθια. Μὲ αὐτὸ τὸν τρόπο (ποῦ ἐλπίζουμε νὰ τὸν παραδεχτοῦν καὶ τὸν ἀκολουθήσουν καὶ ὅσοι ἄλλοι μὲς στέλνουν δηγῆματα ἢ ἄλλο ὕλικὸ μὲ λέξεις πρωτόφαντες καὶ συνηθιζόμενες σ' ἕνα χωρὶ ἢ μιά μονάχα ἐπαρχία τῆς Ἑλλάδας) καὶ ἡ ἐπιστήμη ὠφελιέται καὶ ἡ γλώσσα πλουταίνει καὶ οἱ ἀναγνώστες μας δὲ σκοταφτονε σὲ πράγματα ποῦ δὲν τὰ καταλαβαίνουνε.

Σήμερα ὁ συνεργάτης μας μὲς στέλνει ὅσες λέξεις ἀπαντιοῦνται στὴν ἐπιφυλλίδα τοῦ περασμένου φύλλου· στὸ φύλλο τῆς ἄλλης Κυριακῆς θὰ σημειώσουμε τίς λέξεις ποῦ ἀπαντιοῦνται στὴ σημερινὴ ἐπιφυλλίδα.

Ἀστόματη γυναῖκα = ποῦ δὲ στομώνεται (στόμα), δε χορταίνει· συνηθίζουνε νὰν τὸ λένε σὲ ἄθροπο ποῦ λέει λόγια πολλὰ καὶ χτυπητὰ, ποῦ δὲ βάνει θύρα στὸ στόμα του· καὶ ἀκόμα σ' ὅποιον εἶναι ἀχόρτατος γιὰ κάθε πρᾶμα (ἰδὼ στὴν ἠδονή).

Ἀπόθαρος (παίρνει τὸ ἀπόθαρό της) = τὸ θάρρος, τὸνωση ψυχῆς.

ΤΙ ΧΡΕΙΑΖΟΥΝΤΑΙ

Ἐτοῦτα δὲ χρειάζονται γιὰ νὰ γραφοῦνε στίχοι·
Τὸ τραπεζάκι, ἡ ἀνοιξὴ μὲς τὸ παλιὸ τὸ πράσινο
[τζαμλάκι,

Μὲς στὰ γαλάζια τῆς αὐγῆς ἕνα κλαγὶ νὰ κολυμπᾷ,
Μελάνι σκουριασμένον στύγειο ποῦ νὰ μυρίζει δυνατὰ
Σὰ ράμφος γιὰ νὰ τὸ ρουφᾷει μιά νοστιμούλα πέννα,
Κι' ἀκόμα κάτι γιὰ νὰ θλίβουμαι· ἡ ἀγάπη μου γιὰ
[σένα.

LEO LARGUIER

ΒΑΡΒΑΡΟΠΑΖΑΡΟ

(Στὴ στήλη αὐτὴ θὰ κρεμάμε κάθε βδομάδα, σὺν κειμήλια ληστῶν, ὅλες τίς ἀσυντάξιες καὶ ἀνορθογραφίαις ποῦ βρίσκονται σὲ καθαρευουσιάνικα βιβλία. Συνεργάτης τῆς στήλης αὐτῆς θάνα: ὁ ἀναγνώστης μας, ἀρκεῖ μοναχὰ πλάι στὸν βαρβαρισμὸν ποῦ θὰ μᾶς στέλνουνε νὰ σημειώσουν τὸνομα τοῦ βιβλίου καὶ τὸν ἀριθμὸν τῆς σελίδας ποῦ βρίσκεται).

... Ἄς μὴ δὲ νομίσουν δυ...

(« Ἀλήθεια » 19 Μαΐου Σελ. 1, στήλ. 1).

Ι. Π. Ράγκου (ὑπομοιράρχου) ἐπιμνημ. λόγος:
... Ἄλλ' εἰς οἶαν κατάστασιν εὗρισκοῦνται
τὰ πράγματα ἐν Μακεδονίᾳ, καὶ ὁ ἠρωϊσμός
τοιούτων ἀνδρῶν ἐξικνεῖται εἰς τὸ ζενιθ τῆς
δόξης.

ΣΗΜ. Σὰ σκοτεινὰ λίγο.

Παρακάτου:

... τῆς μικρῆς ταύτης γωνίας, ἀποτε-
λοῦσης μικρὸν μέρος τῆς μεγάλης ἰδέας ἤ-
τοι τῆς ἀπελευθερώσεως τοῦ ὄλου Ἑλλη-
νισμοῦ.

(Πατρίς, 19 Μαΐου, σελ. 4, στήλ. 2 καὶ 3).

ΣΗΜ. Βάλαμε δυὸ κομματάκια μόνο, μὰ ὅλος ὁ λόγος τέτοιος εἶναι. Κρίμας ἕνας στρατιωτικὸς νὰ μὴ βρῆ γ' αὐτοὺς σκοτωμένους συνδέρφους του νὰ πῆ δυὸ χτυπητὰ καὶ γκαρδιακὰ λόγια, παρὰ νὰ μὲς μασήσῃ τὰ κολοκυθῆνια τούτα.

Ἐν ᾧ ὅμως ἦσαν ὅλα ἔτοιμα διὰ τὴν ρο-
μαντικὴν ἀπαγωγὴν, ἔχοντες καὶ προμή-

Ἄραδάω = ζη-ῶ, ψαχνο ἀράδα).

Βαρδαρομάννα = ξύλο τετραγωνικὸ ποῦ κρατιοῦνται

τὰ βαρδάρια, σὺν ἀπαλκῃ μεγάλῃ.

Βουγκανίξω (καὶ βουγκανιάω) = καμω βούγγη, ὅπως

ὁ ἀχὸς τῶν ἐντόμων σὺν πετοῦν, κλ.

Τὰ βαρδάρια = ξυλαρκακία περασμένα στὴ βαρδαρο-
μάννα· χτυποῦνε στὴ μυλόπετρα ποῦ γυρίζει,
σειοῦνε ἔτσι τὰμπικρι μὲ τὸ γέννημα καὶ ἀφτὸ πέ-
φτει μέσα στὴν τρύπα καὶ ἀλέθεται. Ἡ βαρδα-
ρομάννα στερεώνεται στὰμπικρι.

Βαζοκοπιω = βουίζω, βάζω.

Βαρδάκι = ξύλινο ἀγγεῖο σὺν μπρίκι μὲ σόπι (μικρὴ
κάνουλα) μπροστα.

Γανιάξω (στὸ κλάμα) = σκούζω δυνατὰ, κλαίω ἐπα-
ρηγόρητα ποῦ ἕνα γαῖα μονάχα ἀκούγεται.

Κουπάνια = σκαφή, σκαριδί: (ξύλινη ἢ πέτρινη).

Αουβίδια = φρέσκα φασούλια (τὰ λένε καὶ φασουλά-
κια).

Λαμπάδα τοῦ καναλιῦ (ἢ τοῦ ποταμοῦ) = τὸ νερὸ
πύρχειται ἴσιο καὶ ὀρθοτικὸ σὺν τῇ λαμπάδα.

Ὁ πόθος (καὶ τὰ ποδόματα) = τετραγώνον στενόμα-
κρο κουτί ξύλινο ποῦ πέφτει τὰλίβρι ἀλεσμένο
πιὰ· (ἀπὸ τὸ ἀποθίτω).

Μπάμπιλο = κάθε πρᾶματάκι μάρθο ποῦ παίρνει ὁ

θειαν καξιαδικῶν ἀκόμη, δύο περιπολοῦντες ἀστυφύλακες... τοὺς σ υ ν ἑ λ α β ο ν.

(Ἄ' Ἐμπρός» Τετάρτη 24 τοῦ Μάη 1906, σελ. 2, στήλ. 6, ἀριθμ. 52).

«... διότι κατὰ μὲν τὸ κλασικὸν δίκαιον ἡ ἀνικανότης τῶν ἑλεξουσίων καθίστα τὸ δικαίωμα τοῦτο τῆς γυναικὸς ἐντελῶς θεωρητικόν, ἀφοῦ τὸ δι' αὐτοῦ ἀποκτώμενον περιήρχετο κατ' ἀνάγκην εἰς τὸν ἐξουσιαστικὴν, κατόπιν δέ, διε ἀ ν α π τ υ χ ῶ ἑ ν τ ω ν τῶν χορηματίων, ἡ dos adventitia καθίσταται peculium adventitium τῆς γυναικὸς, διότι ἡ ἐπέκτασις τοῦ προνομίου τοῦτου ἦτο σχεδὸν περιττή, ὡς ὑπαρχόντων ἤδη τῶν ἄλλων ἀσφαλιστικῶν μέσων τοῦ Ἰουστινιανῶν».

(Περὶ Προικῶς, ὑπὸ Κ. Πολυγένη, καθηγ. τοῦ Πανεπιστημίου. Β', σ. 147).

«καί τ ο ι μὴ ἐκφράσασκε τοῦ ἀυτοκράτορος...».

(Αὐτόθι, Β', σελ. 179).

«λαμβάνοντες ὑπ' ἑμῆς οὐκ... δὲν ἐπιτρέπεται ἡμῖν...».

(Αὐτόθι, Β', σελ. 191).

«προτιμὸν μὲν...».

(Αὐτόθι, Β', σ. 195).

«... οἱ νόμοι εἰς οὐδεμίαν ἀμεσον σχέσιν εὐρίσκονται πρὸς τὸ θέμα ἡμῶν, καθότι περὶ τόκων οὐδεὶς λόγος δύναται νὰ γίνῃ ἐνταῦθα (δεχόμενοι οὐκ ἔστιν ἡ προῖξ κατελήφθη ἀμέσως ἅμα τῇ συστάσει)».

(Αὐτόθι, Β', σ. 235).

«... ἀποσβεσθεῖσις τῆς ἐπικαρπίας περιῆλθεν αὕτη (ἡ ἐπικ. δηλ.)...».

(Αὐτόθι, Β', σ. 266).

«νὰ μὴ ὑποχρεοῦται...».

(Αὐτόθι, Β', σελ. 270, σημ.).

«προβαίνοντες ἤδη εἰς τὴν λεπτομερῆ ἐξέτασιν τοῦ προκειμένου ζητήματος διακριτέον τὰς ἐξῆς περιπτώσεις».

(Αὐτόθι, Β', σ. 281).

«Στρατιά ἀνδρῶν ὑπερβολικὸν ζῆλον ἐπειδεικνύμενοι πρὸς τὴν ἀρχαίαν ἐξ ἀνέσσει».

Γ. Χασιώτης

(Στὸν «Ταχυδρόμο» τῆς Πόλης, 12 τοῦ Ἀπριλίου 1906).

ἀέρας: «τὸ νερὸ εἶναι γιομάτο μπαμπαλα» = μαβροῦδικ· ἡ φράσις «μπάμπαλα στὰ μάτια» θὰ πεῖ «τίποτα».

Πιλιλάγκος = εἶδος κορυδαλός.

Παταβός = ἐκεῖνος ποὺ περπατᾷ σὰν κουτσός, χωρὶς ὅμως νὰ νῆναι γέρνει δεξιά ζερβὰ.

Σβαρνιέμαι = σέρνομαι (σβάρνα, σβάρνισμα).

Τάνακούκουρα (καὶ τάνακούκουρα) = ὅταν κάθεται κανένας μὲ τὰ γόνατα διπλωμένα ἴσια πάνω στὴν κοιλία του, δίχως νὰ πᾶει νὰ στηρίζεται στὰ πόδια του.

Φουριουρά = πετάω (ἀπὸ τὸ φουρὸν ποὺ κάμουν τὰ φτερά).

Φούρλες = γύρες.

Χουλιάρια (ἢ φτερά) καὶ ἀδράχι = ἓνα ξύλο μπηγμένο στὴν ἀπάνου μυλόπετρα καὶ μακριό· κάτου στὴν ἀκρία ἔχει σανίδια, τὰ χουλιάρια, ποὺ χτυπάει ἡ λαμπάδα τοῦ καναλιῶν καὶ γυρνᾷ τὸ ξύλο, γυρνᾷ καὶ ἡ μυλόπετρα.

Παταριά (καὶ πάταρος) = μπάτσος.

Χαλιπῶνα = πᾶω νὰ σβῆσω, κατεβάζω τὸ φῶς.

Σ. ΑΝΘΙΑΣ

Ἡ ΚΟΙΝῆ ΓΝΩΜΗ

ΟΙ ΚΥΒΕΛΟΚΤΟΝΟΙ

Φίλε μου «Νουμά»,

Μέρα δὲν περνᾷς ποὺ νὰ μὴ διαβάσω στὶς φημερίδες μιὰ πηχίαιρη ρεκλάμα γιὰ τὴν κ. Κυβέλη τῆς «Ν. Σκηπῆς»· φοβᾶμαι πὺς σιγὰ σιγὰ θὰ μᾶς τὴν κάνουν κι ἀνάγνωσμα οἱ ἀθεόφοβοι κι ἀπορῶ μάλιστα πὺς ἴσαμε τὴν ὥρα «δὲν προέβησαν εἰς αὐτὸ τὸ ἀπονενομημένον κίνημα» (καὶ νὰ μὲ συμπαθῆς ποὺ σοῦ τὰ λέω ἔτσι Κινέζικα τὰ πράματα).

Θέλω νὰ πῶ δηλ. πὺς οἱ ἀθεόφοβοι οἱ ρεπορτέρηδες θὰ μᾶς τὴ χαλάσουν τὴν χαριτωμένη θεατρίνα μας καὶ θὰ κάνουν κ' ἐμᾶς τὸν κόσμον σιγὰ σιγὰ νὰν τὴν σιχαθοῦμε. Πὺς εἶναι καλὴ, παραπολύ καλὴ μάλιστα, ὅλοι τὸ παραδεχόμεστε· κ' ἴσια ἴσια γι' αὐτὸ καὶ λυπούμαστε κατὰκαρδὰ νὰν τὴν βλέπουμε νὰ πνίγεται στὴ ρεκλάμα. Δὲν τῆς ἀξίζει τῆς καημένης τέτιος θάνατος καλλιτεχνικὸς καὶ καιρὸς πιά, δὲ λέω νὰ ἐπεμβεῖ ἡ Ἀστυνομία, μὰ νὰ βάλουνε στὸ ζουνάρι τοὺς τὰ φονικά τοὺς μαχαίρια οἱ ἄκαρδοι αὐτοὶ Κυβελοκτόνοι. Τί τοὺς ἐφταιξε ἡ γυναίκα καὶ δὲν τὴν ἀφίνουσε νὰ κοιτάξει τὴ δουλιὰ τῆς;

Πρῶτος φίλος
ΠΑΡΑΣΚΗΝΙΤΗΣ

Ἡ «ΜΕΛΕΤΗ»

Φίλτατε,

Τώρα πιάστηκε τὸ παιδί κ' ὕστερ ἀπὸ ἑνιά μῆνες, τὸ Γενάρη τοῦ 1907, θὰ γεννηθεῖ. Καὶ τὸνομά του «Μελέτη». Νὰ μᾶς ζῆσει καὶ νὰν τὸ καμαρώσει ὁ μπαμπάκος του, ὁ κ. Βικέλας, κι ὁ παραμπαμπάκος του, ὁ κ. Δροσίνης (δὺο μπαμπάδες, μᾶς εἶπαν οἱ φημερίδες πὺς ἔχει), νὰν τὰπολάψουμε καὶ λόγου μας τῶμορφ καὶ τὸ καμαρωμένο κοριτσόπουλο, τὴ «Μελέτη» μας.

Πὺς θᾶναι ὁμορφὸ καὶ πὺς θᾶναι καμαρωμένο, τὸ ξέρομε ἀπὸ τὰδεσφάκια του, τὰ κεραμιδιόχρωμα βιβλιαράκια τοῦ «Συλλόγου πρὸς διάδοσιν κτλ. τοῦ κ. Βικέλα». Μᾶς λένε ὅμως καὶ κάτι ἄλλο, πὺς ἡ «Μελέτη» θὰ φωτίσει καὶ θὰ μορφώσει τὸ λαό. Κι αὐτὸ τὸ ξέρομε. Μήπως δὲν τονὲ φωτίζουν καὶ δὲν τονὲ μορφώνουν καὶ τὰ κεραμιδιόχρωμα;

Νὰ λοιπὸν ποὺ ὁ κ. Βικέλας κι ἄλλη μιὰ φορὰ (κι ὁ Θεὸς νὰ δώσει νὰ μὴν εἶναι ἡ τελευταία) φωτίζει τὸ λαό καὶ τὸν ἀποστραθώνει — ἀπὸ τὸ πολὺ ρῶς πάντοτε.

Γεῖά σου
ΦΩΤΕΙΝΟΣ

«ΘΕΑΤΡΟ ΣΟΒΑΡΑΣ ΥΠΟΣΤΑΣΕΩΣ»

Φίλε Νουμά,

Κάπου γράφτηκε αὐτὲς τὶς μέρες πὺς τὸ καινούριο θέαμα ἢ πολυθέαμα ποὺ φτάνει ὁ κ. Βώκος θὰ εἶναι θέατρο «σοβαρῆς φιλολογικῆς ὑποστάσεως». Καὶ παρακάτου πὺς θὰ παίζονται ἔργα τῶν κ. κ. Τανάγρα, Πολέμη, Ξενοπούλου, Νιρβάνα, Βώκου κτλ. Πάνε καλὰ, ἐμεῖς ὅμως αὐτὰ τὰ πράματα δὲν τὰ πολυκαταλαβαίνουμε καὶ θὰ παρακαλέσουμε τὸν κ. Βώκο ποὺ φαίνεται σὰν ἰδρυτὴς κ' ἰδιοκτῆτης ἐκεῖ μέσα νὰ μᾶς ξηγήσῃ.

Δηληδὴ πρῶτα ἐτοῦτο :

Ποιὰ εἶν' τὰ ἔργα ποὺ θὰ παιχτοῦνε καὶ ποὺ ἔχουνε σοβαρὴ φιλολογικὴ ὑπόστασι. Ἐμεῖς τουλάχιστο δὲν ξέρομε κανένα, ἐξὸν πιά ἂν τᾶχουμε ἐ-

τοίμα στὰ συρτάρια τοὺς καὶ μᾶς τὰ παρουσιάσου' ἔξαφνα. Ἐπειτα παρακαλοῦμε τὸν κ. Βώκο νὰ μᾶς πῆ ἂν πιστεύει στ' ἀληθινὰ ὅτι ἡ φιλολογικὴ ὑπόστασι τοῦ κ. Τανάγρα καὶ τοῦ κ. Πολέμη εἶναι πραγματικὰ σοβαρῆ. Ἀκόμα ἓνα ἄλλο. Ἄν εἶναι βέβαιος γιὰ τὴ φιλολογικὴ πάλι ὑπόστασι τῶν πατριωτικῶν του ἔργων.

Ὅσο γιὰ τοὺς κ. κ. Ξενοπούλου καὶ Νιρβάνα ὁμολογοῦμε ὅτι ἔχουμε πολὺ καλύτερη ἰδέα καὶ πιστεύουμε ὅτι κι' αὐτοὶ οἱ ἴδιοι ἔχουνε καλύτερη ἰδέα γιὰ τὸν ἑαυτὸ τους, ὥστε νὰ μὴ θέλουνε ν' ἀνακατωθοῦνε σὲ τέτιες — choβαρότητες. Ἄν πάλι ἔχουνε ἄλλες σκέψεις στὸ νοῦ τους καὶ θέλουνε νὰ θολώσουνε τὰ φιλολογικὰ νερά, τότε νὰ μὴ παραπονιοῦνται μὲ τὸ «Νουμά» ποὺ δὲν τοὺς ἐξαγορίζει ἀνάμεσα στοὺς ἄλλους ἀφοῦ αὐτοὶ μοναχοὶ τοὺς φαίνε. Τί διάβολο! Ἄς νοιώσουν πιά πὺς καιρὸς νὰ μπαίνει κάθε κατεργάρης στὸ μπάγκο του. Καταλαβαίνόμεστε ὑποθείτω.

Δικός του
ΙΔΙΟΤΡΟΠΑΚΗΣ

ΟΙ ΑΓΓΕΛΟΙ

Ἀγαπητὲ Νουμά,

Ὁ κ. «Εἰσαγγελέας» γιὰ ὅσα ἔγραψε στὸ τελευταῖο φύλλο τοῦ «Νουμά» μιλῶντας γιὰ τὴν διάλεξι τοῦ κ. Μπ. Ἀννίνου, βρῖσκω πὺς δὲν ἔχει καθόλου δίκιο.

Κοίταξα καὶ γὼ τὴ Γέννησι (μεταφρασμένη ἀπὸ τοὺς ἐβδομήντα καὶ τυπωμένη στὴ Μόσκα) καὶ στὸ ΣΤ' κεφ. διάβασα «...ιδόντες οἱ ἄγγελοι τοῦ Θεοῦ τὰς θυγατέρας τῶν ἀνθρώπων...» κτλ. Τὸ βέβαιον εἶναι πὺς τὸ Ἑβραϊκὸ κείμενον ἀναφέρει «οἱ γιοὶ τοῦ Θεοῦ» γιὰτὶ κι' ὁ Ρενὰν στὴν πιστότατη μετάφρασι τοῦ ἱεὸς γράφει «...les fils de Dieu...».

Ὅμως, ἔξω ἀπ' ὅλ' αὐτὰ, νομίζω πὺς δὲ μπορεῖ κανεὶς γι' αὐτὸ νὰ κατηγορήσῃ τὸν κ. Ἀννίνου γιὰτὶ, κι' ἂν εἶταν γραμμῆνον «οἱ υἱοὶ τοῦ Θεοῦ», πάντα θὰ ἔκοῦσε τοὺς ἀγγέλους τοῦ Θεοῦ κι' ἓνας ποὺ γράφει δὲν εἶναι ποτε ὑποχρεωμένος νὰναφέρῃ κάτι τι μὲ τὰ ἴδια λόγια, καθὼς τὸ διάβασε.

Ὁ φίλος σου
Λε. Πα.

ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΣ ΚΑΙ ΦΙΛΑΡΕΤΟΣ

Φίλε «Νουμά»,

Δὲν ἄκουσα τὸ μελίσσυτο κ. Φιλάρετο, διάβασα ὅμως στὶς ἐφημερίδες τὸ λόγο ποῦθγαλε στὸ μνημόσκηνο τοῦ Παλαιολόγου καὶ τὸν ἐκλαψα τὸ δύστυχο Αὐτοκράτορα ποὺ, ὕστερ ἀπὸ τὸσοὺς αἰῶνες, τοῦτανε γραφτὸ νὰ πῆσει στὰ σουβλερὰ νύχια τέτιου Ἀγαρηνοῦ ρήτορα καὶ νὰ πεθάνει κι ἄλλη μιὰ φορὰ.

Μαθαίνω πὺς ὁ κ. Φιλάρετος καὶ πατριώτης εἶναι καὶ κανένα προσωπικὸ λόγο δὲν ἔχει μὲ τὸν Παλαιολόγο· ἂν τὰποφάσις νὰν τονὲ δολοφονήσῃ, τὸκανε ἀπὸ πατριωτισμὸ κι αὐτὸ, γιὰτ' ἤθελε μὲ τὸ λόγο ποὺ τοῦθγαλε νὰ κανεῖ τὸ μάρτυρα Αὐτοκράτορα πὸ συμπαθητικὸ στὸν Ἑλλήν. λαό.

Αὐτὸ εἶναι ὅλο, κι ὅποιος σοῦ πεί πὺς ὁ λόγος βγήκε ἀπὸ ἄλλη ἀφορμῆ, σὲ γελάει καὶ νὰ μὴν τὸν πιστεύεις.

Με φίλια
ΝΙΚΟΤΣΑΡΑΣ

Ἡ ΣΥΝΤΑΞΗ ΤΟΥ ΑΓΓΕΛΙΔΗ

Κύριε Διευθυντὴ τοῦ «Νουμά»,

Ἡ γνώμη μου εἶναι πὺς δὲν ἔπρεπε νὰ γίνει καθό-